БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряд-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй. ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 206 (6396) ОКТЯБРИИН 19 ПЯТНИЦА 1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хүдөөгэй коммунистнуудай политическэ һуралсал

Хүдөө нютагуудта партийна гэгээрэлэй системэдэ һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ. Партийна организацинуудта эмхигдэгдэһэн кружогууд, политһургуулинууд ба үдэшын партийна һургуулинуудта түрүүшын занятинууд үнгэргэгдөө.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй заабарине бэелүүлэн, манай республикын партийна организацинууд коммунистнуудай, интеллигенциин идейно-теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ талаар хүдэлмэреэ нилээд шангадхаа, тэдэнэй политическэ һуралсалые урданайхиһаа һайнаар хүтэлбэрилдэг болоо. Хүдөөгэй олон партийна организацинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй асуудалнууд партиин айкомуудай пленум ба бюро дээрэ, партийна эхин организацинуудай суглаан дээрэ табигдажа, үнгэрһэн жэлэй дутагдалнууд элирүүлэгдэһэн, мүнөө жэлэй зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Олон партийна организацинуудта коммунист бүхэнтэй тус тустайнь хөөрэлдэжэ, кружогууд ба политһургуулинууд саг соогоо бүридүүлэгдэһэн, пропагандистнууд томилогдоһон, һуралсалда хэрэгтэй бүхы юумэ бэлэн болгогдоһон байна.

Мүнөө жэлдэ партийна гэгээрэлэй системэ нилээд үргэдхэгдэһэн, тиихэдээ дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогууд олошорһон байха юм. Мүн бэеэ даагаад һуралсаха коммунистнуудай тоо нилээд олон болоо. Эдэ бүгэдэ хадаа мүнөө жэлдэ партийна организацинуудта бүри ехэ эрилтэ табина.

Һуралсалай жэлэй түрүүшын үдэрнүүд юу харуулнаб гэхэдэ, олон партийна организацинууд һайн бэлэдхэлтэй байжа, коммунистнуудай политическэ һуралсалые эмхитэйгээр эхилээ. Зүгөөр, нилээд олон партийна организацинуудай хүдэлмэридэ ехэ дутуунуудай бии байһаниинь элирүүлэгдэбэ. Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхозой партийна организаци политическэ һуралсалые эмхигүйгөөр эхилээ. Тэндэ коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсал тухай асуудал партийна суглаан дээрэ һуралсалай жэлэй эхилтэр хэлсэгдээгүй байба. Партийна организациин секретарь нүхэр Бальжиров коммунистнуудтайгаа тус тустайнь хөөрэлдөөгүй, тэдэнэй хаана һураха дуратай байһаниие мэдээгүй, тодорхойлоогүй байгаа. Тиимэһээ түрүүшын үдэр бүхы гурбан политһургуулинуудта заняти болоогүй, «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» шудалха кружогой занятида һурагшадай зариманиинь ерээгүй. Энэ хадаа коммунистнуудай идейнэ ургалта тухай, тэдэнииие политическээр хүмүүжүүлгэ тухай тус партийна организацида ёһотой большевистскэ анхарал хандуулагдадаггүй байһан тухай харуулна. Тиихэдэ, һуралсалай шэнэ жэлдэ энэ нилээд томо парторганизациин ямараар бэлэдхэһэн тухай партиин Заиграйн айком һонирхоогүй байна.

Иволгын аймагай хэдэн партийна эхин организацинууд һуралсалай жэлые бэлэдхэлгүйгөөр угтаа. Саянтын МТС-эй, аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ба бусад зарим парторганизацинуудта кружогуудай ба политһургуулинуудай заняти таһалдуулагдаа. Партиин айком һуралсалай шэнэ жэлдэ бүхы талын бэлэдхэлые хангаагүй, партийна эхин организацинуудта ёһотой эрилтэ хэээгүй байна.

Партийна организацинууд болбол жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ элирүүлэгдэһэн дутуунуудые түргэнөөр усадхажа, политическэ һуралсалые саашадаа эмхитэйгээр ябуулха ёһотой.

Партийна организацинуудай шухала зорилго хадаа кружогуудай, политһургуулинуудай ба партийна һургуулинуудай занятинуудай идейно-теоретическэ хэмжээе улам дээшэлүүлхэ хэрэг болоно. Үнгэрһэн жэлдэ зарим кружогуудай ба һургуулинуудай пропагандистнууд марксистско-ленинскэ теорие һурагшадтаа гүнзэгыгөөр ойлгуулдаггүй, харин тус тус цитатануудые ба баримтануудые сээжэлдэхэ эрилтэ тэдэндэ хэдэг байгаа. Тиимэһээ һурагшадынь марксистско-ленинскэ теориин удхые ойлгодоггүй, тэрээниие гүнзэгыгөөр шудалдаггүй, коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудтай холбодоггүй һэн. Иимэ ябадалые мүнөө жэлдэ дабтажа болохогүй. Марксистско-ленинскэ наукые шудалха гээшэ энэ наукада творческоор хандажа һураха, тэрэнэй удхыень ойлгохо, өөрынгөө үдэр бүриин хүдэлмэридэ тэрээниие хэрэглэдэг болохо гэһэн удхатай.

Партиин айкомууд, партийна эхин организацинууд болбол коммунистнуудай, илангаяа хүтэлбэрилхы кадрнуудай бэеэ даагаад һуралсаха, хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулха, энэ һуралсалые бодотоор хүтэлбэрилхэ ёһотой. Бэеэ даагаад политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлдэг коммунистнуудта саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлжэ байха хэрэгтэй. Энээнэй тула лекционно пропагандые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, партийна кабинедүүд соо хододоо консультаци үгэжэ байха шухала. Партийна комитедүүдэй секретарьнууд ба бюрогой гэшүүд бэеэ даагаад һуралсадаг хүнүүдтэй теоретическэ асуудалнуудаар хөөрэлдөө хэжэ, һуралсалыень шалгажа, эрилтэ хэжэ байха зэргэтэй.

Партийна гэгээрэлэй системэдэ һурагшадта туһаламжа болгон теоретическэ лекцинүүдые уншалга эмхидхэхэ шухала. Партиин айкомууд хадаа колхозуудай ба МТС-үүдэй партийна организацинуудта лекторнүүдые хододоо эльгээжэ байха ёһотой.

Пропагандистнуудай хүдэлмэридэ илангаяа ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэй. Ушарынь, тэдэнэй хүдэлмэриһөө кадрнуудай марксистско-ленинскэ теорие хэр зэргэ гүнзэгыгөөр шудалалга, кружогуудай ба һургуулинуудай занятинуудай шанар дулдыдаха байна. Тиимэһээ пропагандистнуудай ба консультантнуудай теоретическэ бэлэдхэлые ба методическа шадабарине дээшэлүүлхын тула партийна организацинууд оролдохо ёһотой. Пропагандистнуудай саг үргэлжын семинарай хүдэлмэрие улам һайжаруулха, тэндэ марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые гүнзэгыгөөр шудалха, пропагандистнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые зүбшэн хэлсэхэ шухала. Партиин айкомууд болбол аймцентрын пропагандистнуудһаа гадна, мүн колхозуудай ба МТС-үүдэй парторганизацинуудай пропагандистнуудые семинарта хабаадуулхын тула һаналаа табиха зэргэтэй.

Хүдөөгэй коммунистнуудай политическэ һуралсалые эмхидхэхэ хэрэгтэ аймагай партийна кабинедүүд ехэ үүргэтэй байна. Бүхы партийна кабинедүүд хадаа пропагандистнууд, консультантнууд, лекторнүүд болон бэеэ даагаад һурадаг коммунистнуудта туһаламжа үзүүлдэг бодото центр болохо ёһотой.

Партийна организацинууд болбол коммунистнуудай политическэ һуралсалые саг үргэлжэ хүтэлбэрилхэ, тэдэнэй идейно-теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ зорилготой.

Түрүү хонишодой республиканска зүблөөн

Түрүү хонишодой, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, хониной фермэнүүдые даагшанарай республиканска зүблөөн октябриин 16—17-до боложо дүүрэбэ. «1951—1955 онуудай туршада хонин ажал хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ тушаа республикын колхозууд болон совхозуудай зорилгонууд тухай» асуудал зүблөөндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ. ВКП(б)-гэй обкомой секретарь нүхэр А. У. Хахалов энэ асуудалаар элидхэл хэһэн байна.

Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэлгэн болоо.

Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Цыренжапов** үгэ хэлэхэ зуураа, хони үсхэбэрилхэ табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ бүхы арга бэломжын бии байһан тухай хэлэбэ.

— Манай колхозой гэшүүд хамтынгаа суглаан дээр энэ асуудал зүбшэн хэлсээд, хонин ажал хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые хоёр жэл хахад соо дүүргэхэ уялга абаа. Энэ хадаа миил таамагаар абаһан уялга бэшэ, харин колхозойнгоо бүхы арга боломжые бүрин хаража үзөөд, бодомжотойгоор, энэ түсэб лаб дүүргэжэ шадаха байһанаа хараалаа гээшэбди. Хонин ажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ зуураа, бидэнэр ашаг шэмыень, нооһонойнь шанар ехээр һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалаабди. Хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ шадахабди, — гэжэ нүхэр Цыренжапов мэдүүлбэ.

— Хонин ажал амжалтатайгаар хүгжөөхын тула тэжээлэй база ехэ удхашанартай. Тиимэһээ тэжээл үйлэдбэрилгые бүхы аргаар ехэдхэхын тула ехэнүүд хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ байна. Ниитынгээ малые, илангаяа хонидые дулаан байраар хангахын тула мүн ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдаа. 1954 оной январиин 1 хүрэтэр колхозойнгоо бүхы хонидые дулаан типовой байраар хангахабди. Хонин ажалые хүгжөөхэ түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө олон тоогой кадрнууд хэрэгтэй. Тиимэһээ 1951—1953 онуудай турша соо хонин ажал дээрэ ябаһан бүхы хүдэлмэрилэгшэдөө зоотехническэ 3 жэлэй курсануудта һургаха байнабди. Энэ хадаа хонин ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ шиидхэхы үүргэтэй байна, — гэжэ Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Иванов** хэлээ.

«Улаан-туя» колхозой (Яруунаа) хониной-товарна фермые даагша нүхэр **Цыденов** үгэ хэлэжэ, үүлтэр һайнтай хониной ашаг шэмэнь нютагай үүлтэрэй хониһоо һураггүй ехэ байһые колхозойнгоо жэшээ дээрэһээ абажа харуулба.

— Манай колхоздо 1948 онһоо эхилжэ малажалые шэнжэлхэ Бурят-Монголой туршалгын станци үүлтэр һайжаруулгын хүдэлмэри хэжэ байна. Үүлтэр һайнтай хонин тиимэ олон бэшэшье һаа, олзо доход ехые үгэдэг байна. Энэ жэлэй 9 һара соо эдэ хонидһоо 163 мянган түхэригэй олзо абаабди. Тиимэһээ һайжаруулагдаһан үүлтэрэй хониной олзо ехэтэй байһые өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ хараабди. Хонин ажалдахи племенной хүдэлмэрие һайжаруулжа, табан жэлэй эсэстэ нарин, нарибтар, шэрүүбтэр нооһотой хонидтой болохын тула манай хонишод тэмсэжэ байна. Хони үсхэбэрилхэ 5 жэлэй түсэбые 1953 оной июлиин 1 хүрэтэр дүүргэхын тула манай колхозингууд республиканска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоо гэжэ нүхэр Цыденов мэдүүлээ.

Хонин ажалдахи племенной хүдэлмэри һайжаруулха, орооной кампани эмхитэйгээр үнгэргэхэ, хонидые искусственнаар ороондо оруулха пунктнуудые хүсэдөөр бэлэдхэхэ тухай Мухаршэбэрэй аймагай хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр **Дамбаев** хэлээ.

Хонин ажалые тоодоггүй дээрэһээ хонишодые ходо һэлгүүлдэг, үбэлэй сагта хониндо үбһэ тон багаар үгэдэг ушар үзэгдэдэг гэжэ Бичурын аймагай «Ленинский путь» колхозой ОТФ-е даагша нүхэр **Перелыгин**, Хэжэнгын аймагай «Коминтерн» колхозой ОТФ-е даагша нүхэр **Мункуев** тэмдэглэбэд.

Ниитын хонидые олоор гаргашалха ябадал үзэгдэнэ гэжэ Закаменай аймагай хүдөө ажахын таһагай главна ветврач нүхэр **Тюменцев** хэлэбэ. — Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хонин ажалые тоодоггүй дээрэһээ малажалай энэ шухала һалбари манай аймагта ехэ гээгдэлтэй байһаниинь гайхалтай бэшэ. Колхозуудай хонид хайра гамгүйгөөр гаргашалагдадаг, үригдэдэг байна. Жэшээнь, һүүлэй 5 жэл соо манай аймагай колхозууд 2 мянга гаран хони гаргашалһан байха юм. Үнгэрэгшэ үбэл тэжээл дутуутай дээрэһээ 2 мянга гаран хонид гарзалаа. Иигэжэ колхозуудта ехэ гарза гай болоо. Хонин ажалдахи иимэ ехэ дутагдалые усадхахын тула хониной хаpууһа үндэһөөрнь һайжаруулха, хонин гээшэ ехэ оролдолгогүйгөөр үдэдэг мал гэдэг буруу һаналаа орхижо, хони үсхэбэрилгэдэ ёһотоор хандадаг болохыень колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө эригдэхэ байна, — гэжэ нүхэр Тюменцев хэлэбэ.

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Мункожапов** 5 жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ арга боломжонууд тухайгаа хэлэбэ. — 5 жэл соо манай колхозой хонин 2,5 дахин олошорхо гү, али 15300 толгой болохо ёһотой. Тиихын тула 100 эхэ хонинһоо жэлдээ 113 хурьга абаха байнабди. Энэ зорилго дүүргэхэ арга бии байна. Колхозойнгоо хонидые дулаан байраар, хүрэхэ тэжээлээр хангаад, манай түрүү хонишод шэнгеэр харууһалаад байгаа һаа, үшөөшье һайн амжалта туйлажа болохо байна. Манай колхозой түрүү хонишон Биликтуева 100 эхэ хонинһоо 120 хурьга абажа, түлжүүлһэн байна,—гэжэ Мункожапов хэлээ.

Республиканска мүрысөө үүсхэгшэ Хориин аймагай Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хониной-товарна фермые даагша нүхэр **Цыбанжаповагай** үгые зүблөөндэ хабаадагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаба.

— Хонин ажал үсхэбэрилхэ талаар республиканска социалистическэ мүрысөөе үүсхэхэ зуураа, манай хонишод хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула оролдосоотойгоор тэмсэжэ эхилээ. Хониной тоо олошоруулха шухала услови хадаа орооной кампани болоно. Энээниие эмхитэйгээр үнгэргэхын тула һайнаар бэлэдхээбди. Хусануудаа һайнаар эдеэлүүлжэ эхилээбди. Энэ жэл олон хонидые искусственнаар ороондо оруулха байнабди. Пунктнууднай бэлэн,—гэжэ нүхэр Цыбанжапова мэдүүлбэ.

Малажалые шэнжэлхэ Бурят-Монголой туршалгын станциин хүдэлмэрилэгшэд болбол хонин ажал хүгжөөхэ ба тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ арга бидэндэ заажа үгэхэ ёһотой гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад зүбөөр эрилтэ табиһан байна. Теэд тус станциин научна сотрудник нүхэр **Пилданов** үгэ хэлэхэ зуураа, нарин нооһотой хонидые олоор хүгжөөхэ ябадал манай эндэхи эрхэ байдалда таарамжагүй гэжэ баримталхаяа һэдэбэ. Удаань тус станциин директорые научна талаар орлогшо нүхэр **Вахрушев** нүхэр Пилдановай хэлэһэн баримтые дахяад дабтаба. Тиихэ зуураа нүхэр Вахрушев республикын колхозуудта хонин ажалые хүгжөөхэ ехэнүүд арга боломжонуудай бии байһые обёоронгүй, энэ хүдэлмэри хадаа ехэ бэрхэшээлтэй гэжэ хэлэһэн байха юм.

Малажалые шэнжэлхэ Бурят-Монголой станциин хүдэлмэрилэгшэд колхозуудай бодото хэрэгһээ таһарһан дээрэһээ иимэ болошогүй баримтануудые хэлээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Нүхэр **Хахалов** түгэсхэлэйнгөө үгэ соо нүхэд Пилданов ба Вахрушев гэгшэдэй хэлэһые буруушааба.

—Аймагуудта үнгэргэгдэһэн түрүү хонишодой зүблөөнүүд, мүн республиканска зүблөөн хадаа хонин ажал хүгжөөлгөөр парти ба правительствын табиһан зорилгые жиирэй колхозингууд һайтар мэдэрээд, энэ зорилгые бэелүүлхээр бэлэн байһанаа харуулаа. Энэ зүблөөнүүд дээрэ тодоруулагдаһан бүхы дутагдалнуудые түргэнөөр зайсуулжа энэ хүндэтэ зорилгые мэнэ гэһээр бэелүүлжэ эхилхэ хэрэгтэй,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Зүблөөнэй эсэстэ арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинда эльгээхэ амаршалгын бэшэг зүблөөндэ хабаадагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаба. Хонин ажалые хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ табанжэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэхэ хэмжээ-ябуулгануудые энэ бэшэг соогоо хараалаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонин ажалай түрүүшүүлэй, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, хониной-товарна фермэнүүдые даагшанарай республиканска зүблөөн. Трибуна дээрэ Мухаршэбэрэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Бато Сакияевич Сакияев үгэ хэлэжэ байна. З. Веснинагай фото.

И. В. Сталинай Зохёолнуудай нэмэлтэ тиражай нэгэдэхи том хэблэгдэжэ гараба

Политическэ литературын гүрэнэй хэблэл В. И. Ленинэй Зохёолнуудай (4-дэхи хэблэл) ба И. В. Сталинай Зохёолнуудай нэмэлтэ тиражые хэблэн гаргажа эхилбэ. Энэ тираж хүнүүдэй захилай ёһоор тараагдаха юм.

Захигшад болбол И. В. Сталинай Зохёолнуудай 100 мянган экземпляраар хэблэгдэһэн нэгэдэхи томые октябриин 13-да абажа эхилээ.

Советскэ Союз дотор

Крымэй шофёрнуудай мүрысөөн

СИМФЕРОПОЛЬ. «Крымавтотрестын» феодосийска автобазын шофер, Сталинска шангай лауреат нүхэр Савкинай үүсхэлээр зуун мянгатанай мүрысөөн Крымдэ дэлгэрээ. Нүхэр Савкин «ЗИС—5» гэжэ автомашинаяа капитальна заһабаригүйгөөр 350 мянган километртэ гүйлгэһэн байна.

«Совхозсоюзтрансын» симферопольско автобазын шофернууд эрхим амжалтануудые туйлана. Шофёрнууд Черемых ба Улановский гэгшэд дүрбэн мөөритэй прицепүүдые шагтагалһан «ЗИС—150» гэжэ машиные ехэ заһабаригүйгөөр 115 мянган километртэ гүйлгөө. Тэдээнэй машина бүрин бүтэн хэбээрээ. Эдэ стахановецууд машинаяа үшөө тэды шэнээн километртэ гүйлгэхэ уялга абанхай.

Областиин зуун мянгатан энэ жэлэй 9 һарын турша соо 14 миллион түхэригэй запасной частьнуудые, резинэ ба горючи алмаһан байна.

Стахановска һургуулинууд

ЛЬВОВ. Львов-Восток гэжэ депогой кадрова машинист нүхэр Легкий транспорт дээрэ хорин табан жэл соо хүдэлмэрилхэ зуураа, хэдэн арбаад машинистнуудые бэлэдхэжэ, поезднуудые жолоодолгын мэргэжэлдэ тэдэниие һургаһан байна.

Мүнөө нүхэр Легкий өөрынгөө паровоз дээрэ стахановска һургуули эмхидхээ. Тиин залуу машинистнууд нүхэд Кривонос ба Петров гэгшэд үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхэ түрүү методуудые шудалжа байна. Тэдэнэр аянда ябаха зуураа һуралсана.

Львовско магистралиин бүхы депонууд үбэлэй үедэ ашаа шэрэлгэдэ бэлэдхэхэтээ хамта, локомотивууд дээрэ стахановска һургуулинуудые эмхидхээ.

Уһалууриин шэнэ системэдэ оробо

ЕРЕВАН. Апаранска районой бүхы колхозууд уһалууриин шэнэ системэдэ оролгые түгэсхэбэ. Энэ хэмжээ ябуулга республикын 61 мянган гектар газар дээрэ хэгдэһэн байна. Энээниие хэхэдээ колхозууд ба МТС-үүд дүрбэн миллионһоо үлүү кубометр газар малтаһан ба шоройень зөөһэн, полинуудһаа гурбан зуу мянга шахуу кубометр шулуу арилгаһан байха юм.

Үргэлжын каналнуудые бүтүүлһэнэй, хилэ мужаануудые ба харгынуудые үгы болгоһоной ашаар колхозууд 1.300 шахуу гектар шэнэ талмайнуудые абаһан байна.

Элһэ бэхижүүлгэ

АСТРАХАНЬ. Астраханска туйлай ехэ хэмжээнэй хооһон тала тогтуургүй элһээр хушагданхай юм. Энэ элһэн хододоо урдажа байдаг туладаа үндэр губээнүүдые бии болгодог.

Байгаалиие шэнэдхэн хубилгаха сталинска түсэбэй бэелүүлэгдэжэ эхилхэһээ урда тээ эндэ хүн ябадаггүй шахуу байгаа. Мүнөө энэ элһэн тала ургаса һайнтай бэлшээри болгогдожо байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ 5 мянган гектарта таригдаһан элһэндэ таригдадаг овес һайнаар ургажа, элһэнэй урадхалые зогсоогоо. Мүнөө үедэ областиин бүхы лесхозууд элһэн дээрэ намарай үедэ овес тарилгые үргэнөөр эрхилжэ байна.

Овес тарижа, элһэ бэхижүүлгэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хоёр хахад дахин ехэ талмай дээрэ хэгдэжэ байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна һуралсалай түрүүшын зарим дүнгүүд

Партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ. Улан-Удын Пригородно районой партийна организациин кружогууд ба политһургуулинуудай олонхинь 2—3 удаа заняти хэбэ.

Кружогууд болон политһургуулинуудта үнгэргэгдэһэн түрүүшын занятинуудые хараад үзэхэдэ, районой олонхи партийна эхин организацинууд коммунистнуудай ба партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ һуралсалые эмхидхэхэ хэрэгтэ энэ жэлдэ хайхарамжатайгаар хандаһан байна.

Район дотор эмхидхэгдэһэн 89 кружогуудай 81-дэнь октябриин 1-дэ заняти боложо, тэндэ 95—96 процент һурагшад хабаадалсаба. Сэмбын фабрикын, хүүгэдэй больницын, мебельнэ фабрикын ба бусад зарим предприятинуудай партийна организацинуудта эмхидхэгдэһэн кружогууд болон политһургуулинуудта һуралсалай жэл эмхитэйгээр эхилэгдэбэ. Кружогуудай ба политһургуулинуудай занятинуудые үнгэргэхэ гэр байра һайнаар түхеэрэгдөө. Мүн һуралсалай харуулан ойлгуулгын хэрэгсэлнүүд гүйсэд бии. Эндэ политическэ болон юрэнхы эрдэмэй талаар һайн бэлэдхэлтэй нүхэд пропагандистнуудаар ба консультантнуудаар томилогдоһон байха юм.

Түрүүшын эмхидхэлэй занятинууд дээрэ пропагандистнууд хадаа һурагшадаа һуралсалай программануудтай танилсуулжа, занятинуудай ямар үдэр, сагта болохо тухай, ямар номой хэрэгтэй болохо тухай хэлэжэ үгөө. Гадна, зарим пропагандистнууд түрүүшынгээ теоретическэ лекцинүүдые уншаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалха дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогые хүтэлбэрилдэг пропагандист нүхэр Курбатов «ВКП(б)-гэй түүхэ хадаа бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байһан марксизм-ленинизм мүн» гэһэн темээр лекци уншаа. Тус кружогто хабаадагшад энэ лекциие һонирхолтойгоор шагнаба.

Октябриин 5-да бүхы кружогуудта болон политһургуулинуудта һуралсалай программын ёһоор теоретическэ занятинууд үнгэргэгдэбэ. Олонхи пропагандистнууд, жэшээлхэдэ, мяха-консервын комбинадай партийна организациин пропагандистнууд нүхэд Батурин, Карасев, Лисютин, мелькомбинадай партийна организациин пропагандист Веретнов, модо урадхуулгын конторын партийна организациин пропагандист нүхэр Пилипенко гэгшэд занятинуудтаа һайнаар бэлэдхэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Нүхэр Сталинай биографи шудалха кружогые хүтэлбэрилдэг пропагандист нүхэр Батурин (мяха-консервын комбинат) занятияа һонирхолтойгоор үнгэргэнэ. Нүхэр Сталинай бага наһанайнь тухайда, тэрэнэй революционно ажалябуулгын эхин үе тухайда тон ойлгосотой һонороор хөөрэжэ үгэһэн байна. Нүхэр Батуринай хөөрэһэниие һурагшадынь бэшэжэ абадаг юм.

Нүхэр Карасевой (мяха-консервын комбинат) хүтэлбэрилдэг политэкономи шудалха кружок хоёрдохи жэлээ хүдэлмэрилнэ. Һурагшад тус кружогто ехэ дуратайгаар хабаадалсадаг юм. Энэ юун дээрэһээб гэхэдэ, пропагандист нүхэр Карасев политэкономёор һурагшадтаа гүнзэгы, һонирхолтой лекцинүүдые уншадаг, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые тэдэнэртэ һайнаар шудалуулдаг байна. Иимэ жэшээнүүдые мүн олооршье харуулжа болохо байгаа.

Гэбэшье, коммунистнуудай болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй һуралсалай жэлые зарим партийна организацинууд эмхигүйгөөр, дутагдалнуудтайгаар эхилбэ. Заудинска станциин, Заготживконторын ба бусад зарим партийна эхин организацинуудай кружогуудта болон политһургуулинуудта һурагшадай үсөөнөөр суглараһан дээрэһээ түрүүшын занятинууд болоогүй байха юм.

Мүн зарим партийна организацинууд партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэдээ, кружогуудые ба политһургуулинуудые эмхидхэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулаад, харин марксизм-ленинизмые бэеэ даагаад шудалха хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандаһан байха юм. Тиимэһээ марксизм-ленинизмые бэеэ даагаад шудалдаг олохон нүхэд мүнөө болотор өөһэдынгөө һуралсалай түсэб табяагүй байһаар.

Гадна, зарим партийна организацинууд һуралсалай харуулан ойлгуулгын зүйлнүүдые гүйсэд бии болгохын түлөө оролдоогүй, занятинуудые үнгэргэхэ гэр байра түхеэрхэ хэрэгые хайхарамжадаа абаагүй байха юм.

Тиимэһээ партийна һуралсалай түрүүшын үдэрнүүдтэ үзэгдэһэн элэ дутагдалнуудые сүм усадхахын түлөө партийна организацинууд тэмсэхэ зэргэтэй.

Мүн партийна эхин организацинууд хадаа кружогуудай болон политһургуулинуудай занятинуудай идейно-теоретическэ хэмжээндэнь анхаралаа табиха зэргэтэй.

Большевистскэ партиин түүхые бэеэ даагаад шудалха гээшэ марксизм-ленинизмые шудалалгын гол метод болоно. Тиимэһээ большевистскэ партиин түүхые бэеэ даагаад шудалагшадта саг үргэлжэ анхаралаа хандуулха хэрэгтэй.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалые хододоо хинан шалгажа байха, пропагандистнуудта зохихо туһаламжа үдэр бүри үзүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай уялга мүн.

М. Шведкова,
ВКП(б)-гэй Пригородно райкомой секретарь.

Орденто заводто. Паровозо-вагонно заводой зэд шудхалгын цехын стерженщица А. М. Симонова үнгэрэгшэ 8 һара соо 11 һарын түсэб дүүргэә. Мүнөө нүхэр Симонова Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, үдэр бүриингөө даалгабариие 170 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Симонова буксова подшипнигай стержень хэжэ байна.

В. Муллерай фото.

Уралан нарижуулагшадай эдэбхи

Манай заводой уралан нарижуулагшад Агууехэ Октябриин 34 жэлэй ойн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, уралан нарижуулгын дурадхалнуудые нэбтэрүүлхэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ, 2,5 миллион түхэриг арбилха уялга абаһан юм.

Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө заводой уралан нарижуулагшад үнгэрһэн 9 һарын туршада 390 дурадхалнуудые оруулба. 195 дурадхал бодото хэрэг дээрэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 1.520.000 түхэригэй арбилалта хэгдээ. Эдэ дурадхалнуудые оруулһан уралан нарижуулагшадта 48.000 үлүүтэй түхэриг шан үгтэһэн байна.

Заводой хүтэлбэрилэгшэд уралан нарижуулгын шухала удхашанартайе хараадаа абажа, уралан нарижуулагшадай үүргые дээшэлүүлэн, продукци гаргалгые ехэдхэхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа. Хэдэ хэдэн цехын уралан нарижуулагшад 9 һарын турша дотор нилээд ехэ амжалта туйлаа. Жэшээлхэдэ, вагонно-кузовной цехын (начальнигынь нүхэр Асеев, уралан нарижуулгые эмхидхэгшэ нүхэр Поздняков) түсэбөө 150 процент дүүргэжэ, 214.000 түхэригэй алмалта хэбэ.

Шэрэм шудхалгын цехын уралан нарижуулагшад (цехын начальник нүхэр Вахрушкин, уралан нарижуулгые эмхидхэгшэ нүхэр Мельников) түсэбөө 188 процент дүүргэжэ, 280.000 түхэригэй алмалта хээ. Мүн бэшэшье цехүүд эрхим жэшээ харуулна. Цех бүхэн ажалай бүтээсые үдэр бүри дээшэлүүлжэ байна.

Агууехэ Октябриин 34 жэлэй ойн үдэр хүрэтэр абаһан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлжэ, 2.500.000 түхэриг мүнгэ арбилхамнай лабтай.

И. Пассек.

Пропагандистнуудай семинар

Партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай жэлэй эхилһэнһээ хойшо ВКП(б)-гэй Бабушкинска горкомой пропаганда ба агитациин таһаг пропагандистнуудай семинар хоёр удаа үнгэргэбэ.

Түрүүшын семинар дээрэ «Партиин түүхэ хадаа бодото дээрэ бэелүүлэгдэжэ байгаа марксизм-ленинизм мүн» гэһэн темээр заняти хайшан гэжэ үнгэргэхэ тухайда ВКП(б)-гэй горкомой секретарь нүхэр Елизов инструктивна элидхэл хэбэ.

Удаадахи семинар дээрэ «Россида хүдэлмэришэнэй социал-демократическа парти байгуулхын түлөө тэмсэл» гэһэн темээр заняти хайшан гэжэ үнгэргэхэ тухайда пропагандист нүхэр Михайлов хөөрэһэн байна.

Тус семинарнууд дээрэ пропагандистнууд дүй дүршэлөө абалсаа. Пропагандистнууд нүхэд Цибульский ба Круцко гэгшэд занятида яажа бэлэдхэдэг тухайдаа хөөрэжэ үгэбэ. Мүн пропагандист нүхэр Васильев хайшан гэжэ конспект табидаг тухайдаа хөөрэбэ.

Һаяшагаар пропагандистнуудай 3-дахи семинар болохонь. Тэндэ «Россиин социал-демократическа хүдэлмэришэнэй партиин байгуулагдаһан ба парти дотор большевигүүдэй болон меньшевигүүдэй фракцинуудай бии болоһон тухай» темээр заняти хайшан гэжэ үнгэргэхэ тухайда хөөрэлдөөн болохо юм. Мүн «Коммунистическэ партиин манифест тухай», В. И. Ленинэй «Юу хэхэб?» гэһэн зохёол тухай, И. В Сталинай «Партийна арсалдаанууд тухайда богонихоноор» гэһэн зохёол тухай инструктивна элидхэлнүүд хэгдэхэ байна.

Д. Обухов.

Һуралсалай жэл эмхитэйгээр эхилбэ

Ажалшадай депутадуудай Городской районно Соведэй гүйсэдкомой парторганизаци партийна һуралсалй жэл эмхитэйгээр эхилбэ. Эндэ нүхэр Сталинай биографи шудалха кружок, «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» шудалха кружок хүдэлмэрилнэ. Эдэ хоёр кружогуудта хамтадаа 32 коммунистнууд, комсомолецууд ба партийнабэшэ эдэбхитэд һуралсана.

Тус партийна организациин 2 коммунистнууд үдэшын университедтэ, 5 коммунистнууд үдэшын партийна һургуулида һуралсана, зариманиинь марксизм-ленинизмын теори бэеэ даагаад шудална.

И. Гроссман.

Хайша хэрэгээр хандадаг хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр

Иволгын аймагта клубууд ба уншалгын байшангууд үбэлдэ бэлэн бэшэ

Хүдөөдэ политико-хүмүүжүүлгын ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха центр хадаа клуб, уншалгын байшан болоно. Үбэлдөө эдэнэй амжалтатайгаар хүдэлмэрилхын тулада тэдэниие һайнаар бэлэдхэхэ хэрэгтэй байһаниинь мэдээжэ. Гэбэшье, Иволгын аймагай гүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд энээндэ анхаралаа багаар хандуулна. Шалгажа үзэхэдэ, Иволгын аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай олонхинь үбэлдэ бэлэдхэгдээгүй байба. Аймаг соо 22 клуб, уншалгын байшан ба библиотекэ бии. Теэд оройдоол 3 клуб үбэлэй сагта хүдэлмэрилхөөр бэлэн болонхой.

Ворошиловай, Кировэй, Калининай, Маяковскиин, XVII партсъездын нэрэмжэтэ, «Красный пахарь», «3-я пятилетка» колхозуудта клубууд бии. Эдэ клубууд тон эмхи журамгүй байдалда байна. Гэр байрань ехээр заһабарилагдаха, түхеэрэлгэ хэгдэхэ, мебель табигдахаар. Эдэ клубуудта хүгжэмэй инструментнүүд байхагүй, газетэнүүл ба журналнууд захигдалаггүй юм.

Гильбэрын сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой клубай сонхонуудынь тэһэрхэй, пеэшэниинь һандаргагдаһан, ханануудынь забһартай байна. Тэрээн соо оройлоол 4 һандали табяатай, ондоо юушье байхагүй, ядахын сагта лампашье үгы байна. Тус клуб соо библиотекэ, элдэб нааданууд, хүгжэмэй инструментнүүд ба радио байхагүй, ханадань нёдондо жэлэй хуушарһан лозунг хадаатай байна. Дээрэ дурсагдаһан бусадшье колхозуудай клубууд мүн лэ иимэ байдалтай. Андреевэй нэрэмжэтэ колхозой (Ошурково тосхон) клуб соо таряан обоолоотой байна.

Уншалгын байшангууд бүришье муу байдалда байна. Уншалгын 5 байшан байрагүй юм. Жэшээлхэдэ, Оронгын уншалгын байшан сельсовет соо байрална. Тиихэдэ библиотекын номууд колхозой амбар соо хадагалаатай хэбтэнэ. Каленовско уншалгын байшан хадаа тэрэниие даагша нүхэр Доморецкаягай гэр соо байдаг юм. Сотниковско уншалгын байшан оройдоошье байрагүй.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые олошоруулха асуудалда тус аймаг соо анхарал багаар хандуулна. Олов тосхонуудта, илангаяа центрһээ холо байдаг малажалай фермэнүүдтэ клубууд, улаан булангууд байхагүй. Тиимэһээ колхознигууд шэнэ газетэнүүдые, журналнуудые уншаха, уранһайханай самодеятельностиин концертнүүдые хараха аргагүй байна. Кордон, Саратовка, Янгаажин, Зүүн Оронго тосхонуудта клуб ба улаан булан байхагүй.

Колхознигууд мүнөө ном ехээр уншадаг болоо, тэдэндэ уранһайханай литература олон хэрэгтэй гэжэ хэндэшье эли. Гэбэшье, 19 колхозой оройдоол нэгэниинь библиотекэтэй байна.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые түлеэгээр хanganагүй. Түсэбэй ёһоор, 460 кубометр бэлэдхэхэ байһан аад, миил хахадынь бэлдэгдээд, 31 кубометр түлеэн асарагданхай.

Иимэ байдалай шалтагааниинь юуб гэхэдэ, аймагай гүйсэдхэхэ комитет энэ хүдэлмэриие хайша хэрэгээр хүтэлбэрилнэ. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануд кадрнуудаар муугаар хангагдаһан байна. Эрдэм багатай хүнүүд эндэ хүдэлмэрилхөөр эльгээгдэнэ. Аймагай культурын байшандашье дүй дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэд үгы, үнгэрхэдөө директор ба уранһайханай хүтэлбэрилэгшэшье үгы юм. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо аймагай культурын байшангай директор 4 дахин һэлгэгдээ, уранһайханай хүтэлбэрилэгшэ 3 дахин һэлгэгдээ. Мүн колхозно клубуудай ба уншалгын байшангуудай хүдэлмэрилэгшэд хододоо һэлгэгдэнэ. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, Иволгада культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд тухай анхарал оролдолго багаар табигдана, тэдэнэй салин хүлһые саг соонь түлэнэгүй, гэр байраар хanganагүй.

Аймгүйсэдком ба тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Ткачев хадаа колхозно клубуудай, уншалгын байшангуудай ба библиотекэнүүдэй удхашанарые гүйсэд тоодоггүй, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэнэй ямар ехэ үүргэтэй байһаниие гүйсэд ойлгодоггүй байгаа. Тэрэ хадаа культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэриие октябриин 15 хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ уялгалһан ВКП(б)-гэй областной комитедэй V пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлхэ эрид хэмжээ абаагүй, бэлэдхэлэй хүдэлмэриие һүүлшын ээлжээндэ орхиһон байха юм. Тиимэһээ олонхи клубууд ба уншалгын байшангууд үбэлдэ бэлэн болоогүй байна. ВКП(б)-гэй Иволгын айком энэ хүдэлмэриие бодотоор хинан шалгаагүй, энээндэ хамааралгүй байгаа.

Иволгын аймгүйсэдком хадаа шухала хэмжээнүүдые абажа, ойрын үдэрнүүдтэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлдэ бүрин бэлэн болгохо уялгатай.

Н. Ратушна.

Норвегиин Правительствода Советскэ Правительствын эльгээһэн ното

ССР Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. Я. Вышинский норвежскэ Посол г-н Хельгебидэ октябриин 15-най үдэр Советскэ Правительствын иимэ удхатай ното барюулба:

«Норвежскэ Правительство Атлантическа пактда нэгэдэн, Советскэ Союзда дайсан харша Атлантическа союзай зорилгонуудые бэелүүлгэдэ зорюулагдаһан сэрэгэй үргэн ехэ хэмжээ-ябуулгануудые өөрыгөө хамгаалга хэбэртэйгээр, гадаадын гүрэнүүдэй туһаламжаар ябуулжа байна.

«Атлантическа пактын оронуудай ниитэ командованиин ба ниитэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй системэ байгуулгада Норвегиин хабаадалга тухай» 1951 оной январиин 19-нэй тогтоолоорос Норвежскэ Правительство агрессивнэ Хойто-атлантическа союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэрэглэхынь тулада Норвегиин территориие үгэхэ гэжэ үнэндөө зүбшөөрһэн, тэрэшэлэн норвежскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые Хойто-атлантическа союзай армиин американска командованиин мэдэлдэ оруулхые зүбшөөрһэн тухайдаа соносхоһон байна, тэрэ командованиин хүтэлбэреэр ба түсэбүүдэй ёһоор мүнөө Норвегидэхи сэрэгэй бүхы түхеэрэлгэнүүд хэгдэнэ.

Хойто-атлантическа союзай Хойто Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командалагшын ба агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй главна командалагшын штабууд, американска сэрэгэй тусхай мисси Норвегиин территори дээрэ байдаг болонхой. Норвегиин территори дээрэ гадаадын сэрэгүүдые байлгаха арга боломжо хараалһан Хойто-атлантическа союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй статус тухай хэлсээндэ Норвежскэ Правительство гар табиһан байна.

Норвежскэ Правительство хадаа норвежскэ территори дээрэ, тэрэ тоодо СССР-тэй хилэлдэг Хойто Норвегиин районуудта уһан-сэрэгэй ба агаарай сэрэгэй базануудые шэнээр бариха, бии байгшадыень үргэдхэхэ ба нарижуулан һайжаруулха ехэ хэмжээ-ябуулгануудые США-гэй болон Англиин сэрэгэй засагаархидай хүтэлбэри доро бэелүүлнэ. Тус базануудынь, Норвежскэ Правительствын дурсагдаһан 1951 оной январиин 19-нэй тогтоолһоо мэдэхэдэ, Хойто-атлантическа союзай ниитэ системэдэхи звенонь болоно, тэрэ союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэхэ ябадалда зорюулагдана.

Норвежскэ Правительствын сэрэгэй үргэн ехэ программа, тэрэ тоодо Норвегиин территори дээрэ сэрэгэй түхеэрэлгэнүүдые—аэродромууд ба портнуудые барилга хадаа Хойто-атлантическа союзай юрэнхы зорилгонуудһаа үндэһэтэй юм гэжэ мэдэрэн, 1951 оной февралиин 21-дэ Норвегиин оборонын министр Хауге гэгшын стортинг дээрэ хэһэн мэдүүлгэһээ тэрэнь эли болоно. Норвегиин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министртэ 1949 оной январиин 29-дэ ба февралиин 5-да СССР-эй Посолой хэһэн мэдүүлгэнүүд соо, тэрэшэлэн Норвегиин Правительствода 1949 оной апрелиин 4-нэй үдэр эльгээгдэһэн, «Хойто-атлантическа договор тухай СССР-эй Правительствын меморандум соо» Хойто-атлантическа союзай агрессивнэ шэнжэ тухайда Советскэ Правительство зааһан байгаа гэжэ энээнтэй дашарамдуулан һануулха хэрэгтэй байна.

Оборонын Министр Хауге гэгшын хэлэһэнэй ёһоор, Норвегидэ баригдажа байгаа сэрэгэй түхеэрэлгэнүүд хадаа «союзна сэрэгүүдые» дары угтан абаха ба зохистойгоор хангажа шадахаар байхын тулада зорюулагдана.

Американска ба английска сэрэгэй самолёдууд Сул, Гардермуен ба бусад газарнуудтахи норвежскэ аэродромууд дээрэ буулгатайгаар, Норвегидэ маневрнуудые, бүлэг бүлэгөөрөө туршалгын ниидэлгэнүүдые саг үргэлжэ хэжэ байһан тухай хэблэлэй олон тоото мэдээсэлнүүдтэхи баримтанууд мүн лэ анхарал татана. Хойто-атлантическа союзай оронуудай сэрэгэй олон корабльнууд норвежскэ портнуудта хододоо ерэжэ ороно. Американска ба английска генералнууд Норвеги соогуур хододоо ябажа, Норвегиин территори дээрэхи сэрэгэй түхеэрэлгэнүүдые шалган үзэнэ. США-гэй ба Англиин сэрэгэй болон политическэ ажал-ябуулагшад норвежско-советскэ хилэ дээрэ һүүлэй үедэ ходо ерэдэг болоһон ябадал илангаяа анхарал татана.

Норвежскэ Правительство өөрынгөө 1951 оной январиин 19-нэй тэрэ тогтоолоор Шпицберген ба Медвежий аралнуудые нилээд ехэ зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй Хойто-атлантическа далайн район гэдэгэй главна командалагшын мэдэлдэ үгэһэн байна гэжэ тэмдэглэхые Советскэ Правительство мүн лэ шухалада тоолоно. Энэнь хадаа дурсагдаһан аралнуудай райондо сэрэгэй хэмжээ-ябуулгануудые өөрынгөө үзэмжээр бэелүүлхыень американска захиралта доро байдаг Хойто-атлантическа союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ зүбшөөрһэн удхатай.

Норвегиин Правительствын иимэ ябуулгануудынь Шпицберген тухай 1920 оной февралиин 9-нэй олонталын Парижска договорто ехээр зүришэнэ, тус договорой ёһоор Шпицберген ба Медвежий арал дээрэ далайн ямаршье база байгуулхагүй, мүн байгуулуулхагүй, ямаршье бэхижэлгэнүүдые барихагүй гэжэ Норвеги өөрыгөө уялгалһан юм.

Эдэ бүхы баримтанууд юун тухай гэршэлнэб гэбэл, Норвежскэ Правительствын ябуулдаг политикань 1949 оной февралиин 1-нэй ното соогоо Советскэ Правительствода үгэһэн найдуулгануудтанъ сэхэ зүришэнэ. «Норвеги хадаа агрессивнэ зорилгонуудтай политикада хэзээшье туһалхагүй», Норвежскэ Правительство «тиимэ политикын интересүүдтэ Норвегиин территориин хэрэглэгдэхэ ябадал хэзээшье тохёолдуулхагүй» гэжэ тэрэ ното соогоо Советскэ Правительствые Норвегиин Правительствын найдуулһаниинь элитэ. «Норвегиин добтолэгдоогүй гү, али добтолгын аюулда ороогүй байһан сагтань, Норвегиин территори дээрэхи базануудые гадаадын гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ үгэхэ уялга Норвегидэ даалгахаар ямаршье хэлсээ ондоо гүрэнүүдтэй хэхэгүй» гэжэ дурсагдаһан ното дотороо Норвежскэ Правительство мүн лэ найдуулһан байгаа. Эдэ найдуулгануудаа Норвежскэ Правительство мүн баһа 1949 оной мартын 3-най ното соогоо дабтаһан юм.

Дээрэ нэрлэгдэһэн Шпицберген ба Медвежий аралнууд тушаа гэбэл, Советскэ Союз энэ райондо онсо интересүүдтэй юм гэжэ һануулха шухала байна. СССР хадаа Шпицбергендэхи нүүрһэтэ газарнуудай участогуудай эзэниинь юм, Шпицбергендэхи нүүрһые Норвегиһээ гадна, промышленна ёһоор малтан абаха ябадал бэелүүлдэг гансахан орон болоно, тэрэ нүүрһээр СССР-эй хойто районууд ба хойто зүгтэхи советскэ далайн флот хангагдадаг байна. Советскэ Союз хадаа Шпицбергендэ «онсо экономическа интересүүдтэй» гүрэн мүн гэжэ норвежскэ стортинг 1947 оной февралиин 15-най тогтоол соогоо мэдэрһэн байгаа. Шпицберген ба Медвежий аралай хажуугаар, баруун тээшээ океанда ородог ушар хадаа Советскэ Союзда ба тэрэнэй хойто зүгтэхи аюулгүй байдалда мүн лэ имагта ехэ удхашанартай.

Шпицберген ба Медвежий аралнуудые Хойто-атлантическа союзай командованиин зүгһөө сэрэгэй зорилгонуудта хэрэглэлгэ хадаа тус аралнуудай статусые эбдэһэн ябадал мүн, тэрэ статусай ёһоор эдэ аралнууд сэрэгэй зорилгонуудта хэзээшье хэрэглэгдэхэ зэргэгүй байна, тэрэшэлэн Советскэ Союзай ба энэнэй аюулгүй байдалай онсо интересүүдтэ хохидол ушаруулха болоно, тэрээндэ Советскэ Правительствын хамаагүйгөөр хандаха арганьгүй гэжэ Советскэ Правительство Норвежскэ Правительствын анхаралые хандуулна.

Дээрэ найруулагдаһан дээрэһээ харахада, Норвежскэ Правительство болбол Советскэ Правительстводa үгэһэн найдуулгануудтаа зүришэжэ, мүн Норвегиин баталһан уласхоорондын договорые эбдэжэ, СССР тушаа агрессивнэ зорилго табидаг Хойто-атлантическа союзай гэшүүд — гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэрэглэхынь тулада норвежскэ территориие үгэнэ.

Энэ мэтын политика хадаа хүршэ гүрэнүүд байгша Норвегиин ба Советскэ Союзай хоорондын нормальна хани харилсаанда яабашье таарахагүй байна, Норвегиин ба СССР-эй хоорондын харилсаануудые муудхаангүй байха арганьгүй гэжэ Норвежскэ Правительствын анхарал хандуулхые Советскэ Правительство шухалада тоолоно. Норвежскэ Правительство тиимэ ябуулга хэхэдээ, тус политикын хойшолонгуудай түлөө бүхы харюусалгые өөртөө даажа абана гээшэ».

(ТАСС).

ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй VII пленум

ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй VII пленум hаяхан болобо. «В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионерскэ организациин хүдэлмэриин тухай» асуудал зүбшэн хэлэлсэд, энэ асуудалаар дэлгэрэнгы тогтоол гаргаба.

Пленумдэ хабаадагшад нүхэр И. В. Сталинда эльгээхэ бэшэгые ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаhан байна.

***

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Н. А. Михайлов пленум дээрэ элидхэл хээ.

Элидхэлшэ ба пленумдэ хабаадагшад советскэ hургуули тушаа, ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ тушаа коммунистическэ парти, советскэ правительство болон нүхэр Сталинай туйлай ехэ анхарал оролдолго тухай хэлэhэн байна.

Пионерскэ организаци болбол эрхим ойлгосын ба жаяг заршамай түлөө тэмсэлдэнь hургуулида багшанарта эдэбхитэйгээр туһалха зуураа, үхибүүдые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ талаар ехэхэн дүй дүршэлтэй болоhон байна. Тус организациин зэргэдэтэ 19 миллион шахуу hурагшад жагсанхай. Пионерскэ организаци хадаа ниитын ажабайдал, олониитэдэ туhатай ажалда эдэбхитэйгээр хабаадаха ябадалда үхибүүдые элсүүлнэ. Олон миллион hурагшад элдэб зүйлэй самодеятельнэ кружогуудта hуралсажа, түрэл хизаар соогуураа аяншалан ябалгада, эдир натуралистнудай хүдэлөөндэ хабаадана. Пионернүүд болон hурагшадые hайн ба бодомжотой амаралтые эмхидхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэнэ.

Пионерскэ отрядуудай, дружинануудай хүдэлмэридэхи ба комсомольско организацинуудай зүгhөө тэдэниие хүтэлбэрилгэдэхи ехэхэн дутагдалнууд элидхэл доро, үгэ хэлэлгэнүүд соо тэмдэглэгдээ. Олохон отрядууд ба дружинануудта пионерскэ хүдэлмэри hонирхолтой бэшээр, удха багатайгаар ябуулагдан, үхибүүдые коммунистическээр хүмүүжүүлгын зорилгонуудта харюусажа шадахагүй. Пионерскэ олон дружинанууд болон отрядууд hурагшадые гүнзэгы ба бата бэхи эрдэмтэй болгохын түлөө тэмсэлдэнь hургуулинуудай директорнүүдтэ, багшанарта хангалтагүйгөөр туһална.

hурагшадта олониитын ба hуралсалhаа гадуур хүдэлмэри хэтэрхэй ехээр даалгадаг баримтанууд үшөөл зайлуулагдаагүй. Обкомууд, горкомууд, обкомууд, крайкомууд, союзна республиканудай ЛКСМ-эй ЦК-нууд хадаа үхибүүдтэ эсэбэритэй, утаһан суглаануудай, сборнуудай, заданинуудай пионерскэ дружинануудта үнгэргэгдэдэг ябадалтай эбэржэ байдаг байна.

Пионерскэ сборнуудта бэлэдхэлэй ба үнгэргэлгэдэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Вожатанууд заримдаа пионерскэ сборой темые дорхойлходоо пионернүүдэй интересүүдые болон hанал хүсэлэй, тэдэнэй улам ургажа байгаа эрилтэ-абаринуудые хараадаа абаагүй байха юм. Пионернүүдэй үүсхэлые болон самодеятельностиие хүгжөөхын ба дэмжэхын оронд пионерскэ вожатанууд заримдаа тэдээнэй хэхэ юумые булимтаhань өөhэдөө хэхэ гэжэ оролдодог.

Зарим hургуулинуудай комсомольско организацинууд, пионерскэ дружинанууд ажалда дуралалые ба олониитэдэ туhатай хүдэлмэриин шадал соогоо хэхэ эрмэлзэлтэй пионернүүд болон hурагшадые хангалтагүйгөөр хүмүүжүүлнэ. Пионерскэ организацинуудай хүдэлмэридэхи ехэ дутагдалнуудай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, райкомууд, горкомууд, обкомууд, крайкомууд ба союзна республиканнуудай ЛКСМ-эй ЦК-нүүдэй зүгhөө тэдэниие хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ гэжэ пленум тэмдэглээ. Комсомольско хүдэлмэрилэгшэд пионерскэ сборнуудта хааяа ошоно, пионерскэ дружинануудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые харанагүй, эдир пионернүүдэй отрядуудай ургалта тушаа зохихо анхарал хандуулнагүй. Комсомольско организацинууд хадаа пионерскэ хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнуудые шэлэн олохо ба хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнуудые гаргана.

Пленум болбол пионерскэ хүдэлмэриин асуудалнууд тушаа комсомольско организацинуудай анхаралые ехээр шангадхаха гэжэ обкомууд, крайкомууд ба союзна республиканудай ЛКСМ-эй ЦК-нуудhаа эриhэн байна. Пионернүүдэй өөhэдынь үүсхэлые ба самодеятельностиие бүхы хэмжээгээр хүгжөөжэ, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионерскэ организациин хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха ябадал хангаха, тэрээнэй ажал-ябуулгые саашадаа пионернүүд coohoo согтой солбон, өөhэдынгөө хүсэндэ этигэнхэй, Ленин—Сталинай агууехэ хэрэгэй түлөө, коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлшэдые хүмүүжүүлхэ ябадалда зорюулха гээшэ комсомолой шухалын шухала зорилго мүн гэжэ пленум тэмдэглээ.

Комсомольско организацинууд ба пионерскэ дружинанууд hурагшадые эрдэмдэ дуратайгаар, hүбэлгэн бэрхээр ба hонирхуушаар, оролдосотойгоор ба ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ ёhотой. Пионерскэ дружинанууд болон отрядууд урок бүхэнэй эмхитэйгээр үнгэргэгдэхын тула, гэрэйнгээ даалгабариие hурагшадай нарин нигтаар дүүргэдэг байхын тула багшанарта туhалха уялгатай. Комсомольско ба пионерскэ организацинууд эдир ленинцын үндэр нэрэ зэргэдэ пионер бүхэнэй дүүрэн харюусажа, хаа хаанагүй — hургуулидашье, бүлэ соогоошье, улицадашье, бүхы үхибүүдтэ үльгэр жэшээ болохо ябадал туйлаха ёhотой.

Пленум болбол пионерскэ дружинануудай ба отрядуудай бүхы хүдэлмэриие багшанартай болон hургуулинуудай директорнүүдтэй нигта барисаатайгаар ябуулхыень, тэдээнэй дүй дүршэлдэ ба эрдэмдэ түшэглэхыень обкомууд, крайкомууд ба союзна республиканнуудай ЛКСМ-эй ЦК-нуудые уялгалаа. Пленум хадаа hурагшадта олониитын ба hуралсалhаа гадуур хүдэлмэри хэтэрхэй ехээр даалгаха ябадал усадхаха гэжэ дурадхаhан, ниитын ямаршье hаань даалгабаринуудые дүүргүүлхын тула пионернүүд болон hурагшадые hуралсалайнь занятинуудhаа таhалжа болохогүй гэжэ комсомольско болон пионерскэ организацинуудые хориhон байна. Пионерскэ сборнууд ба ниитын бусад хэмжээ-ябуулгануудай үнгэргэлгые гуримшуулха, ниитын даалгабаринуудые пионернүүдэй дунда зүбөөр хубаарилха хэрэгтэй.

Пленум болбол пионернүүдэй дунда ябуулагдадаг политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха, тэдэниие В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай ажабайдал болон ажал-ябуулгатай, боложо байгаа политическэ шухалын шухала событинуудтай, коммунизмын барилгада советскэ арадай туйлажа байгаа амжалтануудтай танилсуулжа байха гэжэ комсомольско, пионерскэ организацинуудта дурадхаhан байна. Пионернүүдэй дундахи политико-хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэриие ябуулхадаа үхибүүдэй наhые хараадаа абажа, удха ехэтэйгээр, hонирхолтойгоор, үхибүүдтэ ойлгосотой формоор ябуулха хэрэгтэй.

Агууехэ Ленинэй заабаринуудые бэелүүлэн, комсомольско ба пионерскэ организацинууд үхибүүдые бага наhанhаань захалан ушар ёhо мэдэжэ, жаяг заршамтайгаар ажаллаха ябадалда хүмүүжүүлхэ, тэдэниие ажалда дуратай, бэеэ абажа ябаха дүршэлтэй, ямаршье хүдэлмэриие өөрынгөө шадал соо хэжэ шадаха болгон hургаха хэрэгтэй. Обкомууд, крайкомууд ба союзна республиканнуудай ЛКСМ-эй ЦК-нууд хадаа советскэ наука болон техникын туйлалтануудые пионернүүдэй, hурагшадай дунда пропагандировалха хүдэлмэриие шангадхаха, үхибүүдэй техническэ творчествые үргэнөөр хүгжөөхэ уялгатай.

Пленум хадаа пионернүүд ба hурагшадые физическээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие hайжаруулха, үхибүүдэй элүүрые бэхижүүлхэ тушаа үдэр бүри оролдохо хэрэгтэ пленум өөрынгөө анхарал хандуулhан байна. Мүн тэрэшэлэн үхибүүдэй уранhайханай самодеятельностиие улам үргэнөөр хүгжөөжэ, тэрээнэй идейнэ ба уранhайханай хэмжээе үргэхэ хэрэгтэй гэжэ hайшаан дурадхагдаа. Олоороо дуу дуулалгые үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула конкурснуудые, харалгануудые, мүн дуунай районно, городской hайндэрнүүдые үнгэргэжэ байхаар хараалагдаа.

Обкомууд, крайкомууд ба союзна республиканнуудай ЛКСМ-эй ЦК-нууд пионерскэ сборнуудта эрхимээр бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ ябадал хангаха уялгатай. Пионерскэ вожатанууд пионернүүдэй хүсэлые хараадаа абажа, сборнуудай темэнүүдые багшанартаяа хамта шэлэн олохо, сбор бүхэнэй удха ехэтэй, hонирхолтой байхын түлөө, пионернүүдэй өөhэдэйнь эдэбхитэй хабаадалгатайгаар тус сборой бэлэдхэгдэхын түлөө оролдохо ёhотой.

Пленум болбол гэгээрэлэй Министерствотэй, арадай гэгээрэлэй таhагуудтай ба профсоюзуудтай хамта пионернүүд болон hурагшадай зунай амаралта эмхидхэлгые саашадань hайжаруулхыень, зунай үедэ пионерскэ лагерьнуудта амарха hурагшадай тоое саашадань олошоруулхыень, үхибүүдые хүлеэн абалгада лагерь бүхэнэй саг соогоо бэлэдхэхэ ябадал хангахыень комсомольско хүтэлбэрилхы органуудта дурадхаhан байна.

Пионерскэ организациин хүдэлмэриин саашанхи дэбжэлтэ вожатаhаа нилээд ехээр дулдыдадаг. Ахалагша пионерскэ вожатануудаар заатагүй педагогическа эрдэмтэй комсомолецууд дэбжүүлэгдэхэ ёhотой гэжэ пленум заагаа. Комсомолой комитедүүд энэ хүдэлмэридэ эрхим багшанарые-комсомолецуудые эльгээхэ, тэдээнэй идейно-политическэ хэмжээгээ ба педагогическа мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ тушаа анхарал оролдолго гаргаха, тэдээнэй хүдэлмэридэ саг үргэлжэ туhалха ёhотой.

Ленинско-Сталинска комсомол болбол коммунистическэ партиин, нүхэр Сталинай заабаринуудые хүтэлбэри болгон, пионерскэ организациин хүдэлмэриин саашадаа hайжарха ябадал хангажа, пионернүүд болон hурагшадые социалистическэ Эхэ орондоо, Ленин—Сталинай агууехэ хэрэгтэ хизааргүй үнэн сэхэ байха үзэлөөр хүмүүжүүлхэ талаар шэнэ амжалтануудые туйлаха гэжэ пленум найдаhан байна.

— ИВОЛГЫН — АЙМАГТА

20 МЯНГАН ТҮХЭРИГЭЙ ОЛЗО

Андреевэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель жэл бүхэндэ садhаа ехэ олзо оруулна. 1950 ондо садынь 18 мянган түхэригэй олзо үгэhэн байгаа hаа, энэ жэлдэ 20 гаран мянган түхэригэй олзо үгөө.

0,30 га талмай дээрэhээ 8 центнер зэдэгэнэ, 0,30 га талмай дээрэhээ 3 центнер канадска вишни, 55 эшэ яблониhаа 11 центнер ургаса хуряаhан байха юм.

Колхозой садовод нүхэр Шумихин «Сад тарилгын неделиин» үедэ 0,10 га зэдэгэнэ, 0,10 га талмай дээрэ Канадска вишни hуулгаhан байна. Гадна, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай талаар ехэ хүдэлмэри хэбэ.

hУРАГШАДАЙ ТУhАЛАМЖА

Хурамшын hургуулиин hурагшад Гильбэрын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ехэ туhаламжа хүргэнэ. hуралсалай жэлэй эхилhэнhээ хойшо тус колхозой поли дээрэ 12 дахин гаража, 10 гектар талмай дээрэхи хартаабха малтаба. Тэрээнhээ гадна, поли дээрэhээ нилээд ехэ колос суглуулаа.

МАЛАЖАЛАЙ ОЛЗОТОЙ hАЛБАРИ

Гильбэрын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 1948—1951 онуудта хонин ажалhаа 5558 мянган түхэригэй олзо оруулба. Энэнь малажалайнь ниитэ олзын 43 процент болоно.

Колхозой хониной фермын хүдэлмэрилэгшэд жэл бүхэндэ нооhо тушаалгаар гүрэнтэйгөө дүүрэн тоосоно.

ГУРБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

Кировэй ба Андреевэй нэрэмжэтэ колхозуудай хонинной-товарна фермэнүүд байгша оной октябриин 1-дэ хонин ажал хүгжөөхэ гурбан жэлэйнгээ түсэбүүдые гүйсэдхэбэ.

Л. Бондаренко.

„Бурят-монгол—ород словарь" хэблэлhээ гараба

Бурят-Монголой гүрэнэй культурын научно-шэнжэлэлгын институт болбол өөрынгөө научна хүдэлмэрилэгшэ К. М. Черемисовэй арба гаран жэл соо зохёоhон «Бурят-монгол — ород словариие» Москвагай хари ба национальна словарьнуудай хэблэлдэ эльгээжэ, хэблүүлэн гаргаба.

Тус словарь соо 25000 шахуу бурят-монгол үгэнүүдтэ ород тайлбаринууд үгтэнхэй. Тэндэ бурят-монгол оньhон ба хошон үгэнүүд ехэ олон ороо. Гадна тус словарьта географическа нэрэнүүд ба авторай зохёоhон «Бурят-монгол хэлэнэй грамматическа хураангы справочник» хабсаргагданхай.

«Бурят-монгол — ород словарь» хамта 852 хуудаhатай, 5000 тиражтай, 16 түхэриг 30 мүнгэ сэнтэй ба гоё hайханаар шэмэглэгдэн хэблэгдэhэн байна.

Словариин түрүүшын экземплярнууд республикада ерэнхэй. Бүхы тиражнь hаяын үдэрнүүдтэ худалдаанда гаргагдахань.

Нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдэбэ

Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком нүүдэл библиотекэ hаяхан эмхидхэбэ. Энэ библиотекэ БМАССР-эй статистическэ Управлениин байшан соо нээгдэhэн байна. Библиотекэдэ В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай зохёолнууд болон бусад номууд олон. 1951 ондо энэ библиотекэдэ шэнэ номуудые абахын тула 16 мянган түхэриг мүнгэн табигдаhан байна.

Нүүдэл библиотекэ болбол республикын аймагуудай гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые номуудаар хангаха юм.

Колхозно лектори

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо лектори байгуулагдаба. Тус лектори 15 хүнэй составтай лекторскэ группатай. Лекториие тэндэхи эхин hургуулиие даагша нүхэр Ц. Дараев хүтэлбэрилнэ.

Лекторскэ группын гэшүүд малажалай фермэнүүд ба таряанажалай бригаданууд дээгүүр ябажа, олон лекцинүүдые ба хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байна.

Л. Ринчино.

Улан-Удын бурят дунда hургуулида

hОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Залуушуулай Бүхэдэлхэйн гурбадахи фестивальда хабаадагша Цэдэн-Еши Бадмаев Берлиндэ болоhон тус фестиваль тухай манай hургуулиин hурагшад ба багшанарта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Бүхы дэлхэйн залуушуулай эб hамдал хүсэжэ байhан тухай олон баримтануудые тэрэ харуулаа.

Энэ уулзалга дээрэ манай hургуулиин hурагшад hайнаар hуралсаха гэжэ үгэеэ үгөө. Комсомолой бүлгэмэй зүгhөө үгэ хэлэhэн нүхэр ...пупов hуралсалай жэлые «4», «5» гэhэн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэхэ гэжэ мэдүүлээ.

КИНОФИЛЬМНҮҮД ХАРУУЛАГДАНА

Манай hургуулиин hурагшад «М. Горькиин эдир наhан» гэhэн кинокартина hаяхан хараба. Гадна hургуулиингаа нарин пленкоор кинофильмые hуралсалдаа үргэнөөр хэрэглэнэ. Түүхын ба литературын предмедүүдые гаража байхадаа А. П. Чеховэй «Вишнёво сад», А. М. Горькиин «Оёорто» гэжэ зохёолнуудаар зохёогдоhон ба бусад картинануудые харана.

СПОРТСМЕНҮҮДЭЙМНАЙ ИЛАЛТА

Манай hургуулиин hурагшадай дунда спорт улам үргэнөөр дэлгэрнэ. Физкультура эрхилэн бэеынгээ шадал тамир шангадханабди. Манайда боксёрнууд-разряднигууд бии. 8-дахи классэй hурагша Шадаров боксоор Сибирь ба Дальна Востогой чемпион юм. Шатаршад, сэнаашад, хүнгэн атледүүдэй тоо улам олошорно.

hаяхан № 20 hургуулиин волейболистнартай уулзахадаа тэрэ командые 2:0 тоотойгоор шүүгээбди. Мүн «Искра» обществынхидые илаабди.

ЛИТЕРАТУРНА КРУЖОК

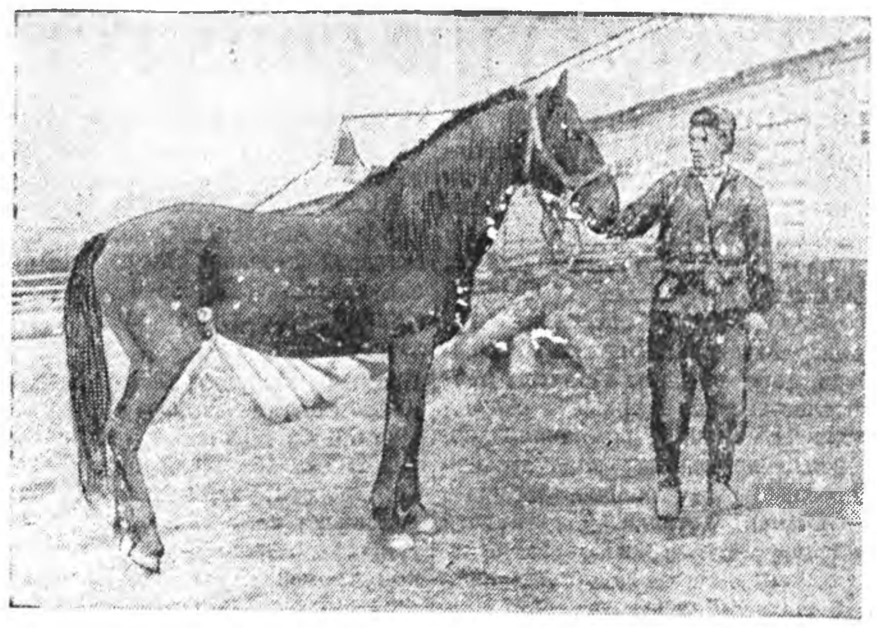
hургуулидамнай литературна кружок бии. Энээниие литератор Д. Егоров хүтэлбэрилнэ. «Восход» гэжэ литературна газетэ, «Литературна бюллетень» гаргагдана. Кружогой түрүүшын заняти дээрэ «Чехов ба МХАТ» гэhэн элидхэл пединститудай студентка Р. Бадарханова хээ. hүүлээрнь Чеховэй ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай кинокартина харуулагдаа.

Мүнөө үедэ «Үүрэй толон» гэжэ Х. Намсараевай романаар уншагшадай конференци үнгэргэгдэхөөр бэлэдхэгдэжэ байна.

АМАРАЛТЫН БА УНШАЛГЫН ЗАЛ

Манай hургуулида hурагшадай амаралтын ба уншалгын зал эмхидхэгдээ. Энэ зал hайнаар тухеэрэгдэнхэй. Газетэ, журнал, шатар ба домино слон. hургуулиин hурагшад занятиингаа hүүлээр ба амаралтынгаа үдэрнүүдтэ энэ зал соогоо хүхюу сэнгүүгээр амарна.

А. Ангабаев, 10-дахи классай hурагша.

Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой племенной моридой фермын моришон Ефрем Пахомович Матвеев моридоо тобир тарганаар харууhалhанай түлөө колхозойнгоо правлениhээ жэл бүри шагнал абадаг. Моридые таргалуулhанай ба унагадые hайнаар түлжүүлhэнэй түлөө энэ моришон байгша ондо үнгэргэгдэhэн аймаг хоорондын выставкын дипломоор шагнагдаа. Нүхэр Матвеев 18 гүүнhээ 16 унага абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлhэн байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: моришон нүхэр Матвеев орловско үүлтэрэй «Пилот» гэжэ азаргые баряад байна. Ф. Моренецын фото.

Хартаабха, овощь тушаалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ

Хартаабха ба овощь тарилгын талмайе үргэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ талаар манай республикын олон колхозууд энэ жэлдэ нилээд ехэ амжалта туйлаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ хартаабха, овощь хуряалга ба тушаалгые тон ехээр хожомдуулhан баримтанууд зарим аймагуудта үзэгдэhэн байгаа. Энэ алдуу мүнөө жэлдэ дабтагдаха ёhогүй. Нёдондо октябриин тэнгээр хэдэн хоногто ехээр хүйтэржэ, малтагдаагүй байhан хартаабхын зарим хубиэь хүлдэhэн байха юм. Тэрээнэй эсэстэ зарим аймагууд ба колхозууд гүрэндэ хартаабха тушааха түсэбөө дүүргээгүй hэн.

Теэд мүнөөшье жэлдэ хартаабха, овощь хуряалга тон хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Гүрэндэ хартаабха тушааха түсэб октябриин 5 болотор ойрдоо 65 процент. овощь—40,1 процент дүүргэгдээ Хэжэнгын аймаг хартаабха тушаалгаяа миил 11,4 процент дүүргэнхэй Хориин, Кяхтын, Закаменай, Түнхэнэй ба Заиграйн аймагууд хартаабха тушаалгые мүн лэ хангалтагүйгөөр ябуулна. Тиихэдэ Курумкаjай аймагай колхозууд октябриин түрүүшын 5 хоног соо нэгэшье центнер хартаабха тушаагаагүй байха юм.

Советскэ ба хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд, зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр хартаабха, овощь хуряалгада анхаралаа багаар хандуулна. Тиимэhээ хартаабха малтаха хүдэлмэри республика дотор тон ехээр унжагайруулагдана. Хэжэнгын, Хориин, Түнхэнэй, Закаменай, Баргажанай ба Заиграйн аймагуудта хартаабха, овощь хуряалга ба тушаалга илангаяа хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Тэрэнэй эсэстэ хартаабха, овощь хэрэглэгшэ зарим организацинуудай автотранспорт хэдэн суудхээр миин байна. Гадна, хартаабха ба овощиин саг соогоо тушаалгада бэлэдхэгдэдэггүй дээрэhээ мүн лэ автомашинанууд хэдэн часаар hээтэдэг байха юм.

Республикын городууд болон промышленна центрнүүдэй ажалшадые хартаабха, овощёор хангахын тула бэлэдхэлэй—худалдаа наймаанай зарим организацинуудай, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй хүсэд оролдодоггүй дээрэhээ гүрэндэ хартаабха тушааха ба гүрэнэй фондодо оруулан, хартаабхын үрhэ хааха түсэб дүүргэгдэнэгүй. Эдеэ хоолой промышленностиин Министерство. столовонуудай трест, модоной ажахын Министерствын УРС болон бусад хартаабха, овощь тушаан абалгые илангаяа муугаар эмхидхэнэ. Эдеэ хоолой Министерство 8000 центнер хартаабха, овощь бэлэдхэхэ түсэбтэй аад, ойрдоо 1370 центнер бэлэдхэжэ, түсэбөө миил 17 процент дүүргээ. Эдеэ хоолой Министерствын хартаабха тушаан абаха хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр эмхидхэhэн дээрэhээ зарим аймагууд хартаабха тушааха түсэбөө удаанаар дүүргэнэ. Жэшээнь, тус Министерство Мухаршэбэрэй аймагhаа 1500 центнер хартаабха тушаан абаха ёhотой аад, ойрдоо 190 центнерыень абаа. Тэрэшэлэн Заиграйн Баргажанай, Түнхэнэй аймагуудhаа хартаабха мүн лэ удаанаар тушаан абажа байна. Тиихэдэ Курумканай аймагhаа нэгэшье центнер хартаабха абаадүй байха юм. Тэрэшэлэн модоной ажахын Министерствын УРС зарим аймагуудhаа хартаабха ехэ удаанаар тушаан абажа байна. Тиихэдэ столовонуудай трест Иволгын аймагай колхозуудhаа 2500 центнер хартаабха тушаан абаха ёhотой аад, ойрдоо 1070 центнерыень абажа, түсэбөө миил 43 процент дүүргэhэн ба гүрэндэ хартаабха тушааха түсэбөө тус аймагай дүүргэхэ ябадалда hаад ушаруулжа байха юм.

Хартаабха, овощь тушаан абадаг гол организаци болохо Бурмонкоопсоюз гээгдэлээ удаанаар усадхана, сельпонуудай зүгhөө колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадhаа хартаабха, овощь тушаан абаха хүдэлмэри эмхидхэнэгүй. Тэрээнhээ байтагай Бурмонкоопсоюзай Түнхэнэй аймагтахи түлөөлэгшэ нүхэр Тюткин колхозуудhаа бэшэ тээhээ сельпонуудай хартаабха тушаан абахыень хоримжолhон, тиихэдэ бэлэдхэлэй Хэжэнгын конторын директор нүхэр Хульгеев гүрэндэ хартаабха тушааха түсэбөө тус аймаг дүүргэжэ шадахагүй гэhэн үнэмшэлгэ модоной ажахын Министерствын УРС-да үгэhэн байха юм.

Аймгүйсэдкомой ба тэдэнэй хүдөө ажахын таhагуудай шанга хиналта тогтоогоогүй дээрэhээ мүнөө жэлдэ Хэжэнгын, Заиграйн, Закаменай, Кяхтын, Тарбагатайн, Яруунын Зэдын ба Ториин аймагуудай зарим колхозуудай хартаабхын талмайнууд бог бурtаг ногоондо дарагдашаhан байгаа. Тэрэ шалтагаанhаа зарим колхозууд гүрэндэ хартаабха тушааха түсэбөө хангалтагүйгөөр дүүргэнэ.

Нёдондонойнгоо алдуунуудые дахин дабтахагүйн ба хартаабха, овощь гээлтэгүйгөөр хуряахын, гүрэндэ тушааха түсэбөө болзорhоонь урид дүүргэхын тула «1951 ондо ургаса хуряалгые ба хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлые үнгэргэхэ тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые хүтэлбэри болгон ажаллаха, гэсэрэй хүрэхэhөө урид хартаабха малталгые бүрин дүүргэхэ хэмжээнүүдые абаха зорилго колхозуудай урда табигдана. Тэрээнтэй хамта хартаабха шэрэлгэдэ мори унаа ба предприятинууд, организацинууд болон союззаготрансын автомашинануудые олоор ашаглаха шухала.

Хартаабха, овощь тушаалгын онсо илгаань юуб гэхэдэ, эдэ продуктнуудые погребкооперации, ОРС-нууд, продснабууд, эдеэ хоолой промышленностиин Министерство болон бусад тушаажа абадаг байна. Энэ ушарта бэлэдхэлэй Министерствын аймагуудтахи түлөөлэгшэдэй үүргэнь нилээд ехэ болоно. Тэдэнэр энэ хүдэлмэриие эмхидхэгшэд ба, гүрэнэй хиналта шалгагшад шэнгеэр харюусалга ехэтэйгээр хүдэлмэрилхэ ёhотой.

Колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай хартаабха, овощь гүрэндэ тушааха хүдэлмэриень хүнгэдхэхын тула эдэ продуктнуудые нютагуудтахи сельпонуудай складууд болон лавкануудта тушаан абаха нёдондоной гурим тэрэ зандаа үлөөгдөө. Хартаабха, овощь тушаалгые түргэдхэхын тула үсөөхэн үдэрнүүд үлэбэ. Тиимэhээ хартаабха, овощь хэрэглэгшэ организацинуудай эдэ продуктнуудые түргэнөөр тушаажа абахын тула бэлэдхэлэй ба советскэ органууд зохихо хэмжээнүүдые абаха ёhотой. Колхозууд гүрэндэ хартаабха, овощь тушааха түсэбөө дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр ерэхэ хабар хэрэглэгдэхэ үрhэнэй фонд түхеэрхэ түрүүн байгуулха зэргэтэй.

Гүрэндэ хартаабха, овощь тушааха уялгата түсэбөө болзорhоонь урид дүүргэхэ, тэрээниие гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха гээшэ колхозник бүхэнэй арюун уялга болоно.

Д. Мясников СССР-эй бэлэдхэлэй Министерствын БМАССР-тэхи түлөөлэгшэ.

АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 16. (ТАСС). Иранай нефтиин баялигуудые Иранска правительствын национализацилһантай дашарамдуулан английска правительствын бариһан гомодол гэдэгые хаража үзэлгэдэ зорюулагдан. ООН-эй Аюулгүйн Соведэй заседани мүнөөдэр Мунизай (Бразили) хүтэлбэри доро нээгдээ. Иранска правительствын ба урдын Англо-Иранска нефтяной компаниин хоорондохи арсалдаан хадаа Иранай дотоодын хэрэг болоно, тиимэһээ —ООН-эй Уставай дүримүүдэй үндэһөөр—Аюулгүйн Соведэй эрхэдэ хамаадахагүй байна гэжэ Иранай онсо тэмдэглэһээр байтарнь, энэ асуудал Аюулгүйн Соведэй үзэмжэдэ Англиин делегацяар табигдаа.

Англиин түлөөлэгшэ Джебб түрүүшынгээ резолюциин орондо английска делегацяар үнгэрэгшэ недели соо табигдаһан шэнэ резолюцииие «тайлбарилба». Английска проектые ондоо болголгын шалтагаан юуб гэхэдэ, түрүүшын резолюциин оруулагдаһанай һүүлээр «английска мэргэжэлтэд Иранһаа гаргагдаһан байгаа» гэжэ Джебб мэдүүлнэ. Удаалуулан, түрүүлэгшэ хадаа Иранай харгэ болол найруулан хэлэхыень Мосаддыгта дурадхаба.

Иранска правительствын һанамжын ба миниин тайлбарилхые хүсэжэ байгаа шалтагаануудай ёһоор, Аюулгүйн Совет английска гомодолые хаража үзэхэ эрхэгүй байна гэжэ Мосаддык мэдүүлээ.

Түрүүшын ээлжээнэй шухала зүйлнүүд иранска арадта үгы байна, иранайхидай ажабайдалай хэмжээн дэлхэй дээрэ эгээн муу байһаар. Иранай эгээн гансахан баялигынь нефть юм; иранска нефтиие шэнжэлэн ашаглалга «манай национальна промышленностиин һалбари болохо ёһотой, тиихэдэ тэрэнэй олзонуудынь манай ажамидаралай условинуудые һайжаруулгада зорюулагдаха зэргэтэй. Гэбэшье, мүнөөнэйнгөө байдалаар нефтяной промышленность арадай хүгжэн бадаралгада, техническэ дэбжэлтэдэ гү, али манай ороной промышленна хүгжэлтэдэ үнэндөө юугээршье туһалнагүй» гэжэ Мосаддык заан хэлэбэ.

Иимэ ушар байдалай хэрбээ саашадаа үргэлжэлөө һаань, «гадаадын мүлжэгшэд бүхы доходые залгижа үргэлжэлөө һаань, манай арад хододоо үгытэй ядуу ба үлэсхэлэн хооһон үлэхэ болоно» гэжэ Мосаддык мэдүүлбэ.

«Иимэ шалтагаануудһаа, —гэжэ тэрэ үргэлжэлбэ,—иранска парламент бүхы орон соохи нефтяной промышленностиие национализацилха гэжэ нэгэн һаналаар голосовалһан байна».

Мүнөө Аюулгүйн Соведэй үзэмжэдэ иранска асуудалай табигдаад байхадань, «энэ асуудалые шиидхэхэ эрхэгүй тухайдаа Аюулгүйн Совет мэдүүлхэ гэжэ этигэнэб»—гэбэ.

Өөрынгөө нефтяной промышленностиие национализировалхын тулада Иран өөрынгөө эрхэнүүдые ашаглаһан байна. ООН-эй гэшүүн байһан ямаршье ороной дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархалгые ООН-эй Устав хорижолно гэжэ Мосаддыгай мэдүүлгэ соо заагдана.

Иранай сүлөөтэ эрхэнүүдые Англи дабажа байна. Англи «уласхоорондын эрхые эбдэхэ гэжэ шиидэһэн ба дотоодын асуудалнуудаар манай сүлөөтэ эрхэнүүдые үбэршэлхэ гэжэ оролдон Иранай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархаһан байна. Энэ хуулибуса хамаархалгань элдэб формотойгоор хэгдэнэ.

Мосаддыгай хэлэһэнэй һүүлээр, Джебб тобшо мэдүүлгэ хэбэ. Энээгээр Соведэй заседани дүүрээ. Удаадахи заседанинь үглөөдэр болохо.

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 16. (ТАСС). Нью-Йоркын радиогой дамжуулһанай ёһоор, Аюулгүйн Соведэй энэ үдэрэй заседани дээрэ Иранай премьер-министр Мосаддык үгэ хэлэхэ зуураа, Соведэй үзэмжэдэ табигдаһан английска шэнэ резолюциие Иран зүбшөөрхэгүй гэжэ мэдүүлбэ. Иранска нефть тухай асуудалые Аюулгүйн Совет шиидхэхэ эрхэгүй гэжэ Мосаддык дахин дабтан хэлэбэ. Конпенсаци тухай ба Англида нефть худалдаха условинууд тухай асуудалаар лэ Англитай хэлсээ хэхээр Иран бэлэн байна гэжэ Мосаддык мэдүүлээ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 17. (ТАСС). Аюулгүйн Соведэй үсэгэлдэрэй заседани дээрэ английска делегат Джеббэй һүүлээр Индиин түлөөлэгшэ Рау үгэ хэлээ.

Рау болбол английска резолюциин шэнэдхэгдэһэн проектдэ Индиин ба Югославиин зүгһөө хамтын заһабаринуудые дурадхаба. Эдэ заһабаринуудынь үнэндөө английска резолюциие хубилганагүй. Тус резолюци Иранай нефтяной промышленностиие национализацилха тухай асуудалые «уласхоорондын» асуудал гэжэ харана, теэд үнэндөө энэнь Иранай дотоодын хэрэг болоно.

Югославска делегадай һүүлээр Мосаддык үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ: английска резолюциин заһагдаһан вариантые буруушааха байнабди, Аюулгүйн Совет энэ асуудалые хаража үзэхэ эрхэгүй.

Ираниие гомодоһон английска гомодолые Аюулгүйн Соведэй зүблэхэ зүй дөө оруулха тушаа советскэ делегаци эрид буруушаал мэдүүлһэн юм. Аюулгүйн Совет английска гомодолые хаража үзэбэл, Иранай дотоодын хэрэгтэ хамаархаха энэнь иранска арадай сүлөөтэ эрхэнүүдые эбдэһэн ябадал болохо байгаа гэжэ советскэ делегаци энэнэй урда тээ хэһэн мэдүүлгэ соогоо тэмдэглээ һэн. Гэбэшье, Аюулгүйн Соведэй гэшүүдэй олонхид тус асуудалые зүбшэн хэлсэжэ эхилхын түлөө голосовалаад, Англи түрүүшээр резолюциин проект табиһан ба удаалуулан тэрэнээ шэнэдхэн заһаһан байха юм. Эдэ проектнүүдынь Нэгэдэмэл Нацануудай организациин Уставай 2-дохи статьягай 7-дохи параграф соо найруулагдаһан принципүүдые эбдэхэ, Иранай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархаха зорилготой ябуулганууд болоно.

Иранай дотоодын хэрэгүүдтэ иигэжэ хамаархаха ябадал гоё болошогүй байна. Тиимэһээ, английска резолюцинуудай түрүүшын ба шэнэдхэгдэһэн проектнүүдые советскэ делегаци эрид буруушаана гэжэ Царапкин онсо тэмдэглэбэ.

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 17. (ТАСС). Аюулгүйн Совет иранска асуудал гэдэгые хаража үзэлгэеэ октябриин 17-ной үглөөгүүр үргэлжэлүүлбэ. Индиин ба Югославиин түлөөлэгшэдэй дурадхаһан заһабаринуудые абахаар зүбшөөржэ английска түлөөлэгшын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр Эквадорой түлөөлэгшэ Кеведо үгэ абаа. Энэ асуудал Иранай дотоодын эрхэдэ хамаадаха байна гэжэ зааба. Тус асуудалые хаража үзэхэ эрхэтэй гү, али үгы тухайдаа мүнөө Аюулгүйн Соведэй мэдүүлгэ хэһэнэйнь хэрэггүй гэжэ Кеведо баталан хэлэнэ. Индиин ба Югославиин түлөөлэгшэдэй оруулһан заһабаринуудтайгааршье английска резолюциин проектые Эквадор дэмжэхэгүй байна гэбэ.

Эквадорой түлөөлэгшэ иимэ резолюци дурадхаһан байна гэбэл: Аюулгүйн Совет өөрынгөө эрхэ зэргэ тухай асуудал шиидхэнгүйгөөр, хэлсээгээ үргэлжэлүүлхыень хоёр талада һайшаан дурадхана.

Эквадорой түлөөлэгшын хэлэһэн үгэ оршуулһанай һүүлээр, Аюулгүйн Совет өөрынгөө заседаниие обедэй хойто тээ хүрэтэр хойшолуулаа.

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 17. (ТАСС). Аюулгүйн Соведэй үдэрэй заседани дээрэ США-гэй түлөөлэгшэ Остин үгэ хэлээ. Иранай нефтяной промышленность национализацилха тухай асуудал Аюулгүйн Соведэй шиидхэхэ ёһотой хэрэг болоно гэжэ Остин баталба.

Иранай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархажа үргэлжэлхэ гэһэн США-гэй ба Англиин һанаашалгые үндэһэ болгон, Остин хадаа Иранай ба урдын англо-иранска нефтяной компаниин хоорондохи арсалдаае уласхоорондын удхатай асуудал гээшэ гэбэ. Американска делегат хадаа индийскэ ба югославска делегацинуудай оруулһан заһабаринуудтай английска резолюциие дэмжэбэ.

Франциин түлөөлэгшэ Лакост английска резолюциие мүн лэ дэмжээ.

Удаалуулан Мосаддыгай хэхэ мэдүүлгые Салех гэгшэ уншаба.

Германска Демократическа Республикада „Вест" гэжэ металлургическа шэнэ завод хүдэлмэрилжэ эхилээ

БЕРЛИН, октябриин 16. (ТАСС). Шэнээр баригдаһан «Вест» гэжэ металлургическа заводто үсэгэлдэр шэрэм хайлуулжа эхилээ.

Заводой хашаан дотор болоһон митинг дээрэ премьер-министрын орлогшо Вальтер Ульбрихт ба хүндэ промышленностиин министр Фриц Зельбман гэгшэд үгэ хэлэбэ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, октябриин 16. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр иигэжэ мэдээсэбэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдэй ба лисынмановска сэрэгүүдэй добтолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохижо, хатуу шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлһөөр.

Центральна фронт дээрэ угаа ехэ гээлтэ хоролтодо оробошье, Арадай армиин хамгаалалтын позицинүүдые сүмэлхэ ба хойто зүг руу дабшаха гэжэ һэдэһэн дайсанда эсэргүү хатуу шанга байлдаануудые Арадай армиин соединенинүүд хэһэн байна.

Зүүн фронт дээрэ Арадай армиин соединенинүүд дайсанай хэдэн удаа хэһэн добтолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохибо.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба самолёдуудые агнан буудагшадай отрядууд дайсанай 5 самолет унагаагаа, тэдэ самоледуул Аньчжу, Суньань, Муньчхонь ба бусад городуудай амгалан хүн зониие зэрлиг муухайгаар бомбодохо, пулемёдоор буудаха ябадалда хабаадаһан байна.

ПХЕНЬЯН, октябриин 17. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай арадай һайндуратанай отрядуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, бүхы фронтнууд дээрэ американо-английска интервентнүүдэй ба лисынмановска сэрэгүүдэй шанга добтолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохёод, тэдэнэй хүнүүдтэ ба техникэдэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Центральна фронт дээрэ Арадай армиин соединенинүүд Хвачхоньһоо хойгуур, американска 24-дэхи дивизиин, лисынмановска 2-дохи, 6-дахи дивизинүүдэй частьнуудай 20 гаран шанга добтолгые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохёо, тэдэ дивизинүүд 100 гаран танкнуудаар, олон тоото самолёдуул ба артиллереэр дэмжэгдэн, Арадай армиин хамгаалалтын лини сүмэлхые һэдэһэн байна.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшадай отрядууд Пхеньян, Нампхо, Суньань, Саривонь, Хванчжу, Вонсан ба бусад городуудай амгалан хүн зониие зэрлигээр бомбодожо ба пулемёдоор буудажа үргэлжэлһэн дайсанай 12 самолёт унагаагаа.

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүд тушаа

ПЕКИН, октябриин 16. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ дамжуулна:

Октябриин 16-да 10 час 00 минутада хоёр талын холбооной офицернүүд хадаа хоёр талын делегацинуудай хоорондо хэлсээнүүдые һэргээхэ ябадалда хамаатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тулада дахин уулзаба.

Гэбэшье, Кэсоной нейтральна зоно тухай хэлсээнэй үшөө хүсэндөө байһан ушарһаа, Кэсоной ба Паньмыньчжониин хоорондохи харгын, 5 миль радиустай Кэсоной районой нейтральна статусые дахин тодорхойлһоной ямаршье хэрэг байхагүй юм. Энээниие үндэһэ болгон, октябриин 12-то манай холбооной офицернүүд хадаа Кэсон, Паньмыньчжонь ба Мунсаниие оруулалсаад, нейтральна зоно үргэдхэхэ тухай хэлсээнэй баталагдаха хүрэтэр, хоёр тала хэлсээ хэхээр Паньмыньчжонь руу ООН-нэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй делегациин аюулгүйгөөр ошохо ябадал хангахын тулада Муньсаниин ба Паньмыньчжониин хоорондохи коридор зүбшан, мүн Муньсаниин районд дайсан харша ябуулгануудые хэхэгүй гэжэ дурадхаһан байна Гэбэшье, энэ дурадхал хоёр талын тэгшэ эрхын принциптэ тааранагүй гэжэ баталан хэлээд, нүгөө талын холбооной офицернүүд энээниие зүбшөөгөөгүй.

Делегацинуудай хоорондо хэлсээнүүдые һэргээхэ хүрэтэр холбооной офицернүүд Кэсоной нейтральна зоно тухай хэлсээе дахин хаража шадахагүй гэжэ манай холбооной офицернүүд зааһан байгаа. Гэбэшье, октябриин 16-най 14 час 00 минутада болоһон зүблөөн дээрэ, нүгөө талын холбооной офицернүүд октябриин 10-да хэһэн дурадхалаа дабтажа үргэлжэлһэн, Кэсоной нейтральна зоно тухай хэлсээ хубилгахые оролдоһон байна Тиимэһээ, октябриин 16-най зүблөөн дээрэ холбооной офицернүүд хоёр талын делегацинуудай хоорондохи хэлсээнүүдые һэргээхэ тодорхой үдэр ба час тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ эхилээгүй, тиин делегацинууд хэлсээнүүдые дары һэргээхэ арга боломжо абаагүй байна.

Октябриин 16-да холбооной офицернүүдэй зүблөөн 15 час 50 минутада дүүрээ. Хоёр талын холбооной офицернүүд октябриин 17-ной 10 час 00 минутада дахин уулзаха гэжэ хэлсэбэ.

Египетскэ депутадуудай палата англо-египет[скэ] 1936 оной договорые болюулха гэжэ шиид[хэбэ]

ЛОНДОН, октябриин 15. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулһанай ёһоор, Египедэй депутадуудай палата англо-египетскэ 1936 оной договорые болюулха дурадхал мүнөөдэр нэгэн һан[алаар] һайшаан баталба. Депутаду[удай] палата болбол Суданиие хамт[арһан] эдлэхэ тухай 1899 оной конве[нциие] болюулха ябадалые мүн лэ [нэгэн] һаналаар һайшааба.

1930 оной англо-иракска договор болюулхын түлөө

БЕЙРУТ, октябриин 16. (ТАСС). «Телеграф» гэжэ ливанска газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Аль-Истикляль» гэжэ иракска оппозиционно парти, арадай единэ фронт ба национальна демократическа парти 1930 оной [анг]ло-иракска договорые хубил[га]гүйгөөр, харин болюулха ябы[дал] туйлаха гэһэн шиидхэбэри абы[һан] байна.

Египетскэ парламентда

КАИР, октябриин 16. (ТАСС). 1936 оной англо-египетскэ договорые, Судан тухай 1899 оной конвенциие болюулха тухай хуулинуудые абаһанай һүүлээр, Египедэй депутадуудай палатада дотоодын хэрэгүүдэй министр ба финанснуудай министр Сираг Эд-дин-паша үгэ хэлэбэ. Египедэй правительство «дунда зүүн зүгэй командованиин системэ» гэдэгые байгуулха тухай дүрбэн гүр[энэй] дурадхал буруушаахые шиид[хэбэ] гэжэ тэрэ мэдээсэбэ. Үнгэрһэн [пар]делидэ премьер-министр Нах[ас] пашын хэлэһэн ба парламент[ай] һайшааһан политикые правите[ль]ство ябуулжа үргэлжэлхэ юм г[эжэ] Сираг мэдүүлбэ.

Сираг Эд-дин-пашын мэд[үүлгэ] гэнь нэрьемэ альгаташалгаар [угтагдаа] тагдаа.

Ниитэ-германска зүблөөнэй түлөө

БЕРЛИН, октябриин 13. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ХДС-гэй берлинскэ организациин конференци дээрэ, тэрэнэй түрүүшын түрүүлэгшэ Арнсльд Гор Арадай Палатын шэнэ хандалга тушаа үгэ хэлэбэ. «Немецүүдэй хоорондо зүблөө үнгэргэлгые туйлаха шухала» гэжэ Гор тэмдэглээ.

Конференцидэ хабаадагшад Баруун Германидахи ба Баруун Берлиндэхи бүхы христиану[удта] уряатайгаар хандаба, тэрээн со[о] анхаралаа табиит!»

«Баруун Германиин ба Бар[уун] Берлинэй христианууд! Герман[иин] эрэшүүл ба эхэнэрнүүд! Өөры[н] харюусалга мэдэрһэн немец[үүд] дэлхэйн шэнэ дай уридшалан [бо]люулхын ба манай эхэ ороной [нэ]гэдэл һэргээн байгуулхын түл[өө] иигэжэ хэлэгдэнэ:

Нью-Йоркдо портовой хүдэлмэришэдэй забастовко болобо

ЛОНДОН, октябриин 16. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Корея руу хүнүүдые ба буу зэбсэгүүдые абаашаха зам дээрэ байдаг Нью-Йоркдохи бруклинска 5 пристань мүнөөдэр эмхи гуримгүй болгогдобо, ушарынь октябриин 15-да портовой мянган хүдэлмэришэдэй богони болзорой забастовко бол[оһон] байна. Борт дээрээ бобһоо [ху]лээд, пушка хүрэтэр элдэб ю[мэ] тээһэн армейскэ 4 пароход [бу]туулагдаа, мүн бусад 3 судно [а]соогдобо. Салин хүлһэ тухай [до]говорой шэнэ условинууд ту[хай] дураа гутанабди гэжэ хүдэл[мэри]шэд мэдүүлбэ.

Суэцкэ каналай зоҺодо египетскэ хүн зоной ба английска сэрэгүүдэй хоорондо тулалдаан болоо

КАИР, октябриин 17. (ТАСС). Үсэгэлдэр Исмаилида (Суэцкэ каналай зоно) нютагай хүн зоной ба английска сэрэгүүдэй хоорондо тулалдаанууд болобо. Эдэ тулалдаануудай үедэ 10 египтянинууд алагдаһан ба 80 хүн шархатаһан байна гэжэ «Аль-Балаг» газетэ мэдээсэнэ.

Дотоодын хэрэгүүдэй министерстводэ зүблөөн, боложо, тэрээн дээрэ Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагша Хайдар-паша ба Египедэй дотоодын хэрэгүүдэй министр Сираг Эд-дин-паша гэгшэд байлсаба. Египе[дэй] солдадуудай полкые Исмаили[да] эльгээхэ гэжэ тус зүблөөн [д]шиидхэгдээ.

ЛОНДОН, октябриин [17]. (ТАСС). Рейтер агентствын [мэ]дээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр [ню]гай хүн зондо эсэргүү англи[йска] сэрэгүүдэй тулалдаан болоһо[н] [Ис]маилида мүнөөдэр номгон [байна].

Харюусалгата реда[ктор]
Б. А. ОЧИРО[В]

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ҺЭРГЭЭН БОДХООХО БА ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ХОЁРДОХИ УРЬҺАЛАМЖА

1951 оной октябриин 7-до Херсон городто болоһон шүүбэринүүдэй 8-хи тиражаи

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы 228 разрядуудта серинүүд ба облигацинуудай удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)
020075	20*)	10 000	022755	32*)	1 000	026294	1–50	500
020127	40*)	1 000	022877	1–50	200	026342	19*)	1 000
020137	1–50	200	022882	22*)	1 000	026511	33*)	1 000
020279	08*)	1 000	022970	40*)	1 000	026583	35*)	1 000
020355	01*)	10 000	022981	41*)	1 000	026793	1–50	500
020442	1–50	200	023047	1–50	200	026845	47*)	1 000
020886	43*)	1 000	023078	42*)	1 000	026931	06*)	1 000
020923	18*)	1 000	023112	22*)	1 000	026967	07*)	1 000
020968	1–50	200	023140	1–50	200	027019	49*)	1 000
021034	23*)	1 000	023206	45*)	5 000	027092	32*)	1 000
021079	38*)	1 000	023219	1–50	500	027278	19*)	1 000
021098	1–50	500	023221	1–50	200	027341	1–50	200
021189	09*)	1 000	023602	41*)	1 000	027434	1–50	200
021282	1–50	500	024148	01*)	1 000	027493	17*)	1 000
021346	09*)	1 000	024459	10*)	1 000	027579	48*)	1 000
021523	41*)	1 000	024524	28*)	1 000	027591	33*)	10 000
021671	1–50	500	024678	41*)	1 000	027608	1–50	500
021681	1–50	500	024762	1–50	500	027834	43*)	1 000
021783	06*)	5 000	024855	25*)	1 000	028544	50*)	1 000
021854	31*)	1 000	024987	1–50	200	028658	23*)	1 000
021989	1–50	500	025000	24*)	1 000	028969	1–50	200
022108	1–50	200	025385	43*)	1 000	029014	24*)	1 000
022160	45*)	1 000	025411	1–50	200	029029	22*)	25 000
022233	33*)	1 000	025630	31*)	1 000	029412	1–50	200
022328	1–50	200	025838	1–50	500	029430	12*)	5 000
022333	45*)	5 000	025982	1–50	200	029492	07*)	1 000
022345	12*)	1 000	026094	37*)	1 000	029684	03*)	1 000
022351	36*)	1 000	026217	46*)	10 000	029770	1–50	200
022381	07*)	1 000	026293	07*)	1 000	029868	1–50	200

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)
029877	37*)	1 000	034105	1–50	200	036971	39*)	1 000
029907	11*)	1 000	034166	35*)	1 000	037001	02*)	1 000
030259	33*)	1 000	034343	41*)	1 000	037134	1–50	500
030334	1–50	500	034349	49*)	1 000	037146	08*)	1 000
030631	19*)	1 000	034390	42*)	1 000	037147	1–50	500
030917	29*)	1 000	034824	22*)	1 000	037332	1–50	200
031165	47*)	50 000	035033	23*)	1 000	037377	1–50	500
031236	44*)	1 000	035066	18*)	5 000	037403	11*)	1 000
031390	26*)	1 000	035071	07*)	1 000	037446	1–50	200
031531	10*)	1 000	035095	17*)	1 000	037548	10*)	1 000
031582	1–50	200	035112	30*)	1 000	037557	1–50	500
031910	32*)	1 000	035185	46*)	1 000	037807	1–50	200
032151	29*)	1 000	035284	1–50	200	037809	17*)	25 000
032171	1–50	500	035293	1–50	200	037816	34*)	5 000
032311	44*)	1 000	035295	04*)	1 000	037836	1–50	200
032384	25*)	1 000	035397	1–50	200	037878	24*)	1 000
032585	1–50	200	035507	16*)	1 000	038034	37*)	1 000
032587	15*)	1 000	035723	06*)	1 000	038184	1–50	200
032599	1–50	500	035879	1–50	200	038265	45*)	1 000
032902	46*)	1 000	035886	06*)	10 000	038445	35*)	1 000
033091	12*)	1 000	035894	15*)	5 000	038767	46*)	1 000
033249	1–50	200	036056	24*)	1 000	039053	07*)	1 000
033594	23*)	1 000	036077	03*)	1 000	039347	26–50	200
033791	1–50	200	036193	21*)	1 000	039383	1–50	200
034008	24*)	1 000	036391	30*)	1 000	039564	50*)	1 000
034057	1–50	500	036397	11*)	5 000	039585	45*)	1 000
034065	03*)	1 000	036474	1–50	500	039598	27*)	5 000
034067	42*)	1 000	036593	42*)	1 000	039616	38*)	1 000
034086	1–50	200	036960	31*)	5 000			

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүриин 200 түхэригтэй шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ— ажалшадай депутадуудай Херсонско областной Соведэй Гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо У. С. ОЛЕФИР.

Комиссиин харюусалгата секретарь М. А. СМИРНОВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров 16.

Н—03706. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж